

MAGYAR LAPOK

+ 4 lei

Vita postală plătită în numerar conform aprobării D. R. C. P. T. No. 157.012/1934.

Primredactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 34. (1748) Oradea, 1938. febr. 13.

Primcolaborator: **dr. Gyáriás Elemér**

A nemzeti egység kormányának szózata az országhoz

A kiáltvány közli a kormányzás vezető alapelveit. — Újabb felhívások fogják tudtul adni a részletes munkafeladatokat

Bucuresti. Saját tud. Christea Miron patriarha elnöklete alatt péntek délben volt az első minisztertanács, amely fél 3 óráig tartott.

Bucuresti. Saját tud. A kormány a következő manifesztumot intézte az országhoz:

Ófelsége, a király bizalma által kezünkbe vettük a kormányt, a pártok határai fölött, túl a politikai élet belső, néha túlzott és nagyon káros izgalmain. Testvéri kezet nyújtottunk egymásnak, mint jó románok, figyelmen kívül hagyva mindazt, ami szétválaszthatott minket és csak a királyi szózatra, az idő parancsára hallgatva, amely megkívánja, hogy az országot nemzeti egység kormánya vezesse.

Újabb felhívásaink ismertetni fogják részletes programunkat, amelyet megvalósítani hivatva vagyunk. E program alapjai a következők:

Az alkotmányos reformok megvalósítása, amelyek hivatva vannak arra, hogy az állam fejlődésének irányát szabjanak, az idők szükségleteinek és a román nép megújulási törekvéseinek megfelelően.

Továbbá az egész közéletnek magasabbrendű etikai színvonalra való emelése.

Az államélet minden ágában a nemzeti eszme előmozdítása fog uralkodni, biztosítva a román népnek azt a jogos helyet, amely megilleti azokat, akik áldozatokkal megalkották Romániát; figyelemmel azonban a méltányosság elveire.

A történelmi igazságtalanságoknak minden területen való kiigazítása az uralkodó román elem javára, —

de igazságtalanságok nélkül a régi, együttlakó kisebbségekkel szemben, akik századokkal ezelőtt telepedtek le a mai Románia határai közt, az őslakó románok közé.

A háboru utáni honosítások újrafelülvizsgálása és mindama állampolgárságok megsemmisítése, amelyeket csalárd uton és a románok létérdekeinek kárára szereztek. A háboru utáni honosításoknak ez a figyelmes felülvizsgálása szélesebbkörű gazdasági érvényesülést fog engedni a román elemnek.

Megszervezzük az idegen elemeknek az országból való távozását, amely elemek, nemrég kerülve az országba, gyöngítik román népi jellegünket, ami egyre szorongatottabbnak érzi magát saját házában és épp

ezért, mindenütt aggodalmat keltő elégedetlenséget mutat.

Románia a nemzetközi megegyezések alapján együtt fog működni más olyan országokkal, amelyeknek zsidó lakosság-fölöslegük van, segítve ezt a lakosságot, hogy megtalálhassa hazáját, amelyet ő maga is óhajt.

A közintézményeknek politikától való gyökeres mentesítése; a tulkapások megszüntetése és a közigazgatási élet visszaéléseinek gyors megbüntetése, amely közigazgatást kiméretlenül az erkölcsösség alapjaira kell helyezni.

A közpénzek kezelésében való becsületesség kell, hogy vezéreljen mindenkit. Az ellenőrző szervek és a bíróságok a legnagyobb szigorral fogják teljesíteni kötelességüket és súlyos büntetéseket fognak alkalmazni a vétkekkel szemben, bárhol lesznek is és bármilyen helyet foglalnak is el.

A parasztság és a munkásság megerősítése, életszínvonalának emelése, a román munka megfelelő támogatásával, hogy minden vállalatnál elfoglalhassa jogos helyét hazájában.

A költségvetési egyensúly fenntartása, a pénzürték megvédése és az adóügy új megszervezése, ami a nehézséggel küzdők helyzetét könnyíteni fogja és növeli a jobb anyagi helyzetűek hozzájárulását, de ez a tulajdonjog legteljesebb tiszteltetésével fog történni, mert ezen nyugszik a politikai és társadalmi rend.

Minden munkareszort mozgósítása, termelő beruházási munkaterv megva-

lósítására, amelynek értékesítenie kell földünk kincseit.

A széthuzási harcot követnie kell annak, hogy az izgatás és gyűlölködés tevékenységei megszűnjenek, mert ezek a harcok gyöngítik a nemzeti erőket, ahelyett, hogy összekovacsolnák és megerősítenék azokat. Ezeknek a nemzeti erőknél győzedelmeskedniök kell az idők és a néha nagyon kritikus körülmények fölött, amelyek egyesülést és a nemzet érdekei kéré való hazafias tömörülést kívánják meg.

A legtokéletesebb rend biztosítása mindama jogok szavatolásával, amelyeket az ország törvényei minden polgár számára előírnak. A hadsereg megerősítése művének teljesítése a hadsereg felszerelése, mert ez határaink biztonságának mindenkor kezessége.

Kifelé: országunk hagyományos politikájának megtartása, amelynek állandó céljai a béke megőrzése és az ország határainak megvédése. Ez a politika törekedni fog minden néppel való viszonyunk fejlesztésére, különbségtétel nélkül, főleg szomszédainkkal, a Népszövetség és a meglevő szövetségi és baráti kapcsolatainak keretében, amelyeket ki akarunk mélyíteni és meg akarunk erősíteni az általános béke érdekében.

E program megvalósítása, amely új utakat nyit meg nemzetünknek, az első órától kezdve a szenvedélyek lecsiszolását és a belső harcok megszüntetését kívánja meg.

A kiáltvány befejező része egységre és a trón körül való csoportosulásra inti a románságot.

A közigazgatási szervezetek új berendezkedése

Politikai harcoktól távolálló egyéneket neveznek ki a faluk és városok vezetésére

Bukarestből jelentik: Az új kormány első törvényrendelete a törvényhozási és közigazgatási választások elhalasztásáról szólott. Ezzel kapcsolatban a belügyminisztérium a következő miniszteri határozatot adta ki:

Miután a választótétel összehívására vonatkozó intézkedések visszavonattak, minden választási előkészület megszűnik.

Az 1937 december 29. és 1938 február 10-ike között történt áthelyezések, kiküldetések és megbízások érvényüket veszítik s az összes ilyen tisztviselőket visszatérnek azokba az állásokba, amelyet azelőtt betöltöttek.

Visszavonják az összes községi, városi és

megyei ideiglenes bizottságok kinevezését. A községek közigazgatását ideiglenesen a jegyzők és a titkárok vezetik. A falusi községekben a szolgabíró képviseli az állami ügyeket s tartozik kijelölni a községek vezetésére három becsületes, erkölcsi tekintéllyel rendelkező olyan egyént, akik nem vettek részt a politikai harcokban. A városokban hasonlóképpen erkölcsi tekintéllyel bíró egyéneket nevezendők ki, főként volt tisztek, vagy magasabbállású hivatalnokok. A főváros polgármesteri hivatalait közigazgatási vezérfelügyelők fogják vezetni.

A mai napon megszűnik a rendőrségi tisztviselők áthelyezése is.

Időjárás

Az Időjárás-kutató Intézet jelentése szerint várható időjárás a következő 24 órára: Gyengülő északnyugati, északi szél, változó felhőzet, helyenként kisebb fűtő eső, havas eső, a hőmérséklet kissé csökken.

Meghosszabbították az állampolgársági iratok beadásának határidejét

Bukarest. Saját tud. Az igazságügyminiszter rendeletet adott ki. Eszerint a honosságok felülvizsgálása céljából kiadott rendelet törvény hatálya alá eső polgárok iratainak benyújtási határideje 1938 március 10-ig meghosszabbítottatik. Ez időponttól számítódik az a 20 napos meghosszabbítás, amit a rendelet törvény előírásai szerint kinek-kinek joga van még kérni.

Angol pénz világpolitikai helyzet javítására

Huszonötmillió font Olaszországnak. — Nagyobb államkölcsön Franciaország részére

Londonból jelentik: Az Evening Standard arról ad hírt, hogy az angol kormány 25 millió font kölcsönt kész nyújtani Olaszországnak. Ezen a kölcsön mellett van, de a kormány többi tagja ellenzi. A kölcsön előfeltétele, hogy az Anglia és Olaszország között ma még függőben lévő valamennyi kérdést rendezzék.

Londonból jelentik: A tőzsdén pénteken délután mint befejezett tényről beszéltek arról, hogy Franciaország nagyobb államkölcsönt kap Angliától. A City véleménye szerint Angliának nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a jelenlegi francia kormányzat állandó legyen. Ezért a kölcsön kilátásait kedvezően ítélik meg. A frank pénteken már jelentős javulást ért el a francia és angol részről nagyarányú intervenció tárgyalások folynak.

Egy fiatal házaspárnak mindig gondjai vannak!

A háztartásban mindig hiányzik itt-ott valami és ezeknek az árát mind az ételen kell megtakarítani. De jobb, ha a szükséges pénzt nem nélkülözéssel szerzik meg. Ugy is lehet takarékoskodni, hogy az egyik vagy a másik étkezést jóízű, tápláló kávéval pótolják. Ez ugyan is Kathreiner-ből és Valódi Franck-ből egészséges és annyira olcsó, hogy mellette könnyen lehet takarékoskodni!

Hatalmas viharok pusztítanak az amerikai partokon

Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda jelentése szerint Észak-Amerikának a Csendes óceán, Dél-Amerikának pedig az Atlanti óceán felől eső partvidékén hatalmas viharok dúltak.

Sanfranciskói jelentések szerint rendkívül heves orkán sepepte végig Kalifornia partvidékét és a part mentén ötven kilométer hosszúságban és háromszáz kilométer mélységben leirihatalan pusztítást végzett.

Az eddigi jelentések öt halottról és számos súlyos sebesültről számolnak be. Az orkán megrongálta a közelmúltban 30 millió dollárral felépített hatalmas sanfranciskói hidat is.

Rio de Janeiróból érkezett táviratok szerint a braziliai partok mentén is hatalmas orkán vonult végig, amelynek tizenhárom halálos és husz súlyos sebesült áldozata van. A vihar több házat megrongált.

Háztűznéző

Írta: Kinizsi Andor

Téli délután volt.

Kis Kocsis Jani nagyokat sóhajtott a várakozásban és kigombolta mellén a lajbit, amely ünnepélyesen feszült meg izmos termetén.

Az özvegy édesanyja már harmadszor szólott ki a konyhából:

— Dani bátyád?

— Még nem gyűtt — felelte a fiatal legény. — pedig ugyancsak köne már.

— Ne féj, lelkem, nem késtek el! — vigasztalta az asszony.

— Nem is a, de én már mehetnék.

Az anyai szem szeretettel simogatta végig a jóképű fiút. Jani most hagyta el a huszadik életét, de már fölérte egy tapasztalt, dolgos gazdaemberrel is. Égett a keze alatt a munka, megbírt mindennel és nyugodtan rá lehetett bízni akármit. Rendjén elvégezte, ahogy kellett. Így aztán már neki illik érezni az életnek.

Az utcán nehéz eszű léptek döngtek. Bodri hirtelen abbahagyta a tétlen szunyókálást, komótosan feltápáskodott és farkát csóválva a vendég elé kedélyeskedett. Jött már a Dani bá.

— Itt vónék. — köszöntött be a tornác alá. Jani felugrott.

— Aggyisten. Mán nagyon vártunk. Dani bátyám — mondta.

— Neked sietős, nekem nem. Otthon is van dolog. — szólott az öreg.

Az asszony kijött. Meleg, barna arcán az öröm sötétlett:

— Isten hozott. Hát akkó elindutok?

Dani bá' ujjával a legényke felé bökött:

— Ú tuggya. Nékem nincs sok szavam bele.

János már ugrott is, tette fel a kalapját. Készen állt.

— Szerencsével végezzetek — menesztette őket az asszony.

— Meglessz! — vágta rá a fia biztos, büszke hangon.

Kiléptek a tárt kapun.

Csendesen ballagtak egymás mellett. Minek a fölösleges beszéd? Ugy is tudják, hogy miről van szó, el van az már intézve régen, most csak az illendőségnek tesznek eleget. Amint az dukál az ilyen nagy és fontos cselekedetnél.

— Hová, há' ijjen ötözetesen? — kérdezték valaki rájuk az úton.

— Menünk — felelte tömören Dani gazda, főbbel nem mondott, de mögöttük az asszonyok összesugtattak.

— A Juhászékho' igyekeznek. No, a Julis fejét is bekötik mán! Rendes pár lesz a kettőből.

A két feketeruhás ember nem hallotta a szóbeszédet. Mentek.

A Juhászék portája előtt Dani bá' egy pillantással még végigmérte Janit, aztán bölintott, mintha azt akarta volna mondani:

— Rendbe van. Gverünk.

Az udvaron éppen a kakas találhatott szemet, mert nagyot kukorikolt, amikor beléptek. Elöl ballagott az öreg, utána a fiatal. A konyha felé vették utjukat, ott a bejárat.

— Vannak-e idehaza? — kiáltott be tréfásan Dani bá', aztán, hogy élénk invitálás szökött ki elibük, a fejét meghajtva belépett. Tisztaság, rend óvatoskodott mindenben, mintha nagyon vártak volna valakit a háziak, de ezt ilyenkor nem illet észre venni. Jól esett a szíves gondosság, volt is miért, ők most nagy ügyben jöttek ide!

A tiszta szobába unszolták a két férfit. Tisztességből ugyan huzódottak egy keveset, aztán mégis csak letelepedtek az asztal körül. Juhász gazda lekezelt velük, az asszony térült-fordult és barátságos szavakkal kellemeskedett, aztán kiosont a szobából, hogy bort hozzon be.

— Erre jártunk, hát benéztünk, jól vónánk — felelte Juhász gazda, majd Janihoz fordult: — Lám, de megemberesedtél te is.

— Meg biz. Vót elég időm hozzá — kapott a szón a legény.

— Mink mán kifelé mennénk. Most gyűjjenek ők, a fujatok — lódította derűs útra a beszélgetést Juhász gazda. Dani bá' le is csapott rá azonnal:

— De mán én nem engedek a negyvennyócbul! Tartom még magam ojjan legénynek, mint ezekből akárméjjük!

— Nem is azér montam — sietett a legény védelmére Juhász gazda — de nekijük is juszuk van az élethez. Megszógnak érte.

— Még hozzá derekasan — tolta tovább a Jani szekerét a nagybátyja. — Ez is mán maga viszi a gazdaságot, mióta az apya meghótt. Kitanulta a dógát, jól tette az anyja, hogy kiadta neki, ami az övé.

Juhász gazda ebből megérthette, hogy a maga ura ám a Jani! Nem kell félni anyóstól, családi civakodástól, későbbi osztálytól, a legény otthon már elintézte az ügyét, most itt is szeretnének eligazítani a dolgot. Hiszen azért jöttek!

— Nyuljék meg, igyunk rája — koccintott a gazda a poharakkal és mind a hárman fenéig itták a bort.

— Egésségükre!

— Nálunk se lessz kódis az a két szem gyerek. — tért át saját családjára Juhász né. — Pelesbe kapnak mindent, Gábornak, Julisnak, ami jár. Mán lassan ezek is főseperédnek.

— Szép jány a Julis. — szólott közbe Jani, az érdekelt. — Mahónap elviszik a háztul.

Petrescu Comnen berlini román követ tárgyalásai a német külügyminiszteriumban

A követ tájékoztató beszámolója végezt hazautazott Bukarestbe. A román-német viszony tekintetében Berlinben nem várnak változást

Berlinből jelentik: Petrescu Comnen berlini román követ pénteken több, mint egy óráig megbeszélést folytatott a külügyi hivatal politikai osztályának vezetőivel és részletes tájékoztatót adott a bukaresti eseményekről. A követ még péntek este elutazott Bukarestbe, hogy a román kormánynak is beszámoljon a berlini határolásról.

Berlinből jelentik: A *Deutsche Allgemeine Zeitung* feltűnően nyílt képet nyújt a Goga-kormány és a romániai németiség kapcsolatairól.

Amikor a Goga-kormány hatalomra jutott, — írja többek között a lap, — a németiség exponálta érte a legjobban magát, hiszen Gogában a szélső jobboldali világszemlélet egyik legharcosabb vezérének üdvözölte. A németek és a Goga-kormány között előre megkötött választási paktumot már kész választási sikerként könyvelték el és a *Siebenbürgische Deutsche Tageszeitungot*, amely a paktum ellen fogóalt állást, Berlinből kitiltották.

A cikk végül annak a reményének ad kifejezést, hogy az új román kormány sem fog a németek ellen arcvonalat állítani.

ANGLIÁBAN ÖRÖMMEL FOGADTA A ROMÁNIAI BELPOLITIKAI ÚJ ALAKULÁST

Londonból jelentik: Az angol sajtó leplezetlen örömmel fogadja a Goga-kormány bukását, mert abban a német rendszer és befolyás kudarcát látja. Az egész angol sajtó — beleértve a kormányhoz közelálló lapokat is — azt írja, hogy a német rezsim bukott meg Romániában. A „Daily Telegraph” arról a hatásról számol be, amelyet a németországi és a romániai válság a Duna-völgyében előidézett. A lap idézi ezzel kapcsolatban Bethlen István gróf-

— Óóóóó, ne köll esietnyi a dógot, 'sz ráér, még tizennyóé sincs! — udvariaskodott gyorsan az asszony.

— Azám! — kapott ügyesen a szón Dani bá', mintha csak most jutott volna eszébe, hogy leány is van a háznál. — Takaros menyecske válnék belőle, az igaz. Tán csak nem rejtegetik elölünk?

Az asszony örvendezve nevetett: — Ugyan, mőn hová gondol?! Hátul szorgalmatoskodik a baromfiakná, megbecsüli az a munkát, nem hagyja abba, még ha ijjen kedves vendég gyűn is e hozzánk...

— Jani fiam, ugorj csak ki érte — vágott bele a dícsérő anyai szavakba Dani bá'. — Tán meg se ösmerem, annyira csinos lett a jelkem?

A legény kapta kalapját és kisetett. Ezalatt bent az öregek puzmognak, aztán megindulnak a kamra felé, ahol jófajta holmi lóg a gerendákról. Juhász gazda eldicsékszik a még zsákokban álló tavalyi gabonával, amikbe Dani bá' tisztességgel beleturkál, hogy meggyőződjék: valóban szem van-e benne és nem csak úgy tessék-lássék módra tömték ki a zsákokat. Mert, amit most mutatnak, az a Julis hozománya lesz. Elismerően bólint a fejével, minden rendben van.

Jani közben dobbanó szívvel riasztja meg a leányt a kiskertben, ahol az a vetemények közt tevékenykedik. Köztük már közvetlenebb a szó.

— Hát együttünk Dani bátyámmal — mondja a legény.

— Jaj, Jani... csak ennyit sóhajt a lány és még pirosabb lesz.

Egyik jérce a közelben káricálni kezd, élesen és idegesen szakad ki vékony torkából a hang. Nem hallja, nem törődik vele, hogy az emberek itt kint és ott bent mit beszélnek, pedig, ha tudná, hogy nemsokára őt fogják belefőzni a lakodalmi levesbe!

nak a napokban tett kijelentésének a Németországra vonatkozó kitételét. (Bethlen ebben a kijelentésében többek között azt a megállapítást tette, hogy Magyarországon a zsidó

Hüléses betegségek

nél, rheuma, köszvény és idegfájdalmaknál a Togat-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togat nagymértékben húgysavoldó és bakteriumölő, a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Több mint 7000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifejezetten Togat-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

A hankai kínai kormány külügyminisztere rádióbeszédben Európa és Amerika támogatását kéri

Kínai terrorszervezetek dolgoznak Sanghajban. — Fegyvermeztetés levágott kínai fejekkel

Hankauból jelentik: A kínai külügyminiszter pénteki rádióbeszédében Európa és Amerika támogatását kérte.

Hongkongból jelentik: Pénteken egy amerikai gőzös érkezett Hongkongba nagy löporrakománnyal, valószínűleg a kínaiak részére.

Sanghaiból jelentik: Az amerikai tengerészeti attasé lakása előtt egy levágott kínai fejet találtak. A fejet figyelmeztetésül szánták az attasé számára, akit Japán ellenségének ismernek.

Sanghaiból jelentik: Két kínai bombát hajított az „Ewening Post” szerkesztőségének

kapujához. A szerkesztőség a francia engedményes területen van. A robbanás két embert megölt. A merénylőket a francia rendőrök le tartóztatták. Bevallották, hogy egy terrorszervezet vezetőinek utasítására cselekedtek. Azt egyelőre még nem lehetett megtudni, hogy a szervezetnek mi a célja. A francia rendőrség három ezer dollár jutalmat ígért mindazoknak, akik felvilágosítást adnak a terrorszervezetről.

A francia engedményes területen — újabb jelentés szerint — három levágott kínai fejet találtak.

A volt városi tanács tagjaitól akarják behajtani a városi főmérnök elmaradt fizetését

„Bírósági ítélet támasztja alá, hogy Faur Emil városi főmérnököt minden jogos indok nélkül mentették fel állásától”

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délután öt órakor dr Mangra Demeter elnökletével megtartotta ülését a városi időközi bizottság.

Vostinar Joan városi főjegyző felolvasta Vesile Florescu megyefőnöknek a városi tanácshoz intézett levelét, amelyben az újonnan kinevezett prefektus értesítette a város vezetését, hogy átvegye Bihar vármegye vezetését s legfőbb célja a belső béké és béke fontartása.

Sichet Traian, a gazdasági ügyosztály előadója, a városi épületek keresztény bérlióinek kérését terjesztette elő. A tanács jóváhagyta az ügyosztály előterjesztését a szerződés érvényben tartására vonatkozólag, azzal a kikötéssel, hogy a jövőben pontosan kötelesek a bérliók lakbért fizetni.

Heves vita keletkezett a nagyváradi légikikötő faellátásának kérdésénél. Ciulei komandor ugyanis két és fél vagon tüzfát kért a várostól. A gazdasági ügyosztály árlejtést tűzött ki cserfa szállításra. Két ajánlat érkezett be: Popa Teodor és a Comertul Lemnelor részéről tettek ajánlatot. Az ügyosztály, bár a Comertul Lemnelor ajánlata volt a kedvezőbb, Popa Teodor ajánlatát részesítette előnyben és azt hozta javaslatba. Ciulei komandor azonban kijelentette, hogy nincs szüksége cserfára, neki megfelel az eddig kapott bükkfa is. Gombos Ulpiu Traian tanácsos ellenjavaslatot jelentett be, amelyben kérte hogy a légikikötő faszükségletét azután a városi faszállító (Jeney Rudolf cég) lássa el. Kifejtette, hogy felesleges luxus a cserfa használat, amikor a lényegesen olcsóbb bükkfa is megfelel. Gombos Ulpiu javaslatához Mihail Nicolae és Sajan Jan Joan tanácsosok is csatlakoztak. Popa Livius dr éles szavakkal kelt Popa Teodor ajánlatának a védelmére és árlejtés kitűzését kérte. Hosszas vita következik. Végül is a polgármester javaslatára az ügyosztály előterjesztését veszik a na-

pirendről és úgy döntenek, hogy utasítják a városi szállítót, hogy a két és fél vagon bükkfát bocsássa Ciulei komandor rendelkezésére.

Prodan Teodor dr városi főjegyző Faur Emil városi főmérnök kérését terjeszti a tanács elé kedvező véleményezéssel. Faur Emil, akit, mint ismeretes, felüggesztettek, majd visszahelyeztek állásába az 1935 február 1—1937 április 1. között elmaradt fizetésének egyösszegben való kifizetését kéri. A tanács megállapítja, hogy Faur Emil kérése jogos és indokolt, mivel az jogerős bírósági ítélet támasztja alá. Gombos Ulpiu Traian és Dam Pompiliu tanácsosok, a kérés teljesítése mellett foglalnak állást, de Popescu Nicolae pénzügyi ügyosztályi főnök meghallgatása után úgy döntenek, hogy mivel nincs kellő költségvetési fedezet az a jövő költségvetésben veszik fel. Gombos Ulpiu tanácsos javasolja, hogy a tanács a Faur Emilnek fizetendő összeget az 1935-ös időközi bizottság tagjaitól hajtja be, mivel a főmérnököt minden jogos indok nélkül mentették fel állásából. A polgármester utasítja a peres ügyek ügyosztályát, hogy tanulmányozza a kérdést és a jövő ülésen tegye meg észrevételeit.

Fogaş Jusztin a kulturügyosztály vezetője javasolta, hogy a szegények felségélyezésére 800 méter tüzfát rendeljen a város 200 ezer 800 lei értékben a Jeney cégtől. Együttel engedélyezze a tanács a fa felvágását is 11.200 leiert Deleanu Jozsef vállalkozó által. A kulturügyosztályi előterjesztése szerint a városi jegyzékbe felvev szegények 100 kgr. fa segélyben részesülnek. A tanács elfogadja a javaslatot.

Az ülés végén dr Mangra Demeter polgármester bejelenti, hogy az időközi bizottságnak ez valószínűleg az utolsó ülése, de azért utasítja a tanácsosokat, hogy tanulmányozzák a jövő évi költségvetési tervet.

Románia részvétele az Eucharisztikus Világkongresszuson

A fontos nemzetközi eseményre való tekintettel, a belügyminiszter megengedte, hogy Románia katolikusai egyéni útlevél nélkül vehessenek részt a nagy vallásos manifesztáción

A világ nemzetei között Románia is méltóképpen képviselteti magát a kongresszuson

Több ízben részletesen beszámoltunk már a 34-ik Eucharisztikus világkongresszus előkészítő munkálatairól. Igy cikkeink és tudósításaink nyomán olvasóink előtt is kibontakoztak a most készülő hatalmas vallásos manifesztáció körvonalai, amelyek monumentalitásában, tömegmozgató erőben egyedülállónak ígérkeznek az Eucharisztikus kongresszusok történetében. Nemcsak Európa és Amerika istenhívő keresztény népét mozgatja meg a 34-ik Eucharisztikus világkongresszus, de — amint már az eddigi hivatalos jelentésekből is kitűnik — Ausztráliában, Indiában, Arábiában, Libanonban és Abesszíniában is nagy érdeklődés nyilvánul meg a kongresszus iránt. Péter Bangha Béla éppen egyik legutóbbi beszédében fejtette ki behatóan, hogy a mostani istentagadó világban minden istenhívő embernek meg kell mutatnia lelkierejét, legyen az katolikus vagy zsidó, buddhista vagy mohamedán... És valóban, a mai lelki egyensúlyát veszített, ideológiailag zavaros és hisztérikusan kapkodó, bomlott idegzetű korban, már nem késhet sokáig a tömegek önmagára való eszmélése, hogy megtalálják az utat, amely a lelki megbékéléshez, a lelki megnyugvashoz, — az egyetlen pozitív valószínűséghez, — az istenhíthez vezet. Papok és pszichológusok, akik behatóan figyelik az emberiség lelkiéletét és e lelkiélet különböző megnyilatkozásait, megállapították, hogy az emberiségnek pozitív hitre van szüksége és mindazok a valláspótlékok, amiket korunk lelki válsága, lelki anarchiája termelt ki, hovatovább hatástalanok maradnak és elvesztik babonás varázssukat a lelkek fölött. A 34-ik Eucharisztikus világkongresszus, az emberiség lelkiéletének történetében minden bizonnyal újabb határköt fog jelenteni és ez a monumentális megnyilatkozás nem múlhat el nyomtalanul a népek lelkiéletében... Gyujtóerejű, megkapó és magával ragadó lesz ez a felemelő biznyságtétel a vallás és az Istenhit mellett, amelynek messzire sugárzó fénye, tömegeket mozgató ereje, felmérhetetlen jelentőséggel bír. Annyi bizonyos, hogy alkalmasabb órában, jelentőségteljesebb percben és döntőfontosságú pillanatban még soha nem mutatták fel az Oltáriszentséget a világnak. S az is bizonyos, hogy megindítóan szép, felemelően magaslatos lelki eseménynek lesznek szemtanúi mindazok, akik a 34-ik Eucharisztikus világkongresszuson résztvehetnek.

A 34-ik Eucharisztikus világkongresszuson, amelyen — mint már jelentettük — Pacelli bíboros államtitkár képviseli a Szentatyát, természetesen Románia is méltóképpen képviseli magát. A belügyminiszter a fontos nemzetközi eseményre való tekintettel megengedte, hogy Románia katolikusai ezen a nagy vallásos manifesztáción, egyéni útlevél nélkül vehessenek részt.

Részletes tudnivalók az Eucharisztikus Kongresszusra való jelentkezés körül

A 34-ik Eucharisztikus Világkongresszus romániai rendezőbizottsága a Wagon-Lits nevű világhírű utazási irodával karöltve mindent megtett, hogy a világkatolicizmus e nagy és lélekemelő ünnepségein a részvételt minél több embernek tegye lehetővé. Gondos utánjárás által sikerült oly könnyítéseket elérni, amelyek ezreknek fogják lehetővé tenni a feledhetetlen ünnepségeken való részvételt.

Hol és mikor kell jelentkezni?

Az Eucharisztikus Világkongresszusra való jelentkezés Romániában is egyházmegyéik szerint fog történni. Ebből a célból már meg is alakultak az egyházmegyéik szervező központjai és pedig: a gyulafehérvári Egyházmegye számára az Erd. Róm. Kat. Népszövetség Központi Irodája, Kolozsvár, Str. Gogálniceanu 7. A szatmár—nagyváradai Egyházmegyéik számára a Magyar Lapok utazási osztálya, Nagyvárad, Str. Regele Carol No. 5. A temesvári Egyházmegye számára: Róm. Kat. Népszövetség Bándti Tagozata, Timisoara, Missió-könyvkereskedés.

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmékedések Szűz Mária kegyelmi életéről.

Ara 90 lei és portó

Kapható: könyvostályunknál

A jelentkezés vagy közvetlenül ezeknél a központoknál történik vagy az egyes plébániákon, ahol a kongresszussal kapcsolatosan mindennemű felvilágosítást megadnak.

Mindjárt jelentkezéskor minden egyes utas jelentse be a következő adatokat:

Jelentkező neve és keresztnéve
„ Foglalkozása
„ Pontos lakáscíme (helység, megye, utolsó posta)
„ Születési helye és éve
„ Személyazonossági fényképes igazolványának minemősége, száma és kelte

A jelentkezési határidő 1938 március 15, amely időpont után csak kivételes jelentkezésnek van helye.

Nincs szükség útlevélre

Tekintettel a 34-ik Eucharisztikus Világkongresszus nemzetközi és szigorúan vallásos jellegére, az illetékes legfőbb miniszteri hatóságok lehetővé tették, hogy a zárandokok külön útlevél nélkül utazhassanak. Utlevél helyett az utasok csupán egy fényképes személyazonossági igazolványt tartoznak beszerezni és a plébánosnak vagy a szervezési központnak elküldeni. Ez a fényképes személyazonossági bizonyítvány lehet: egyszerű személyazonossági bizonyítvány (certificat de identitate), vasúti igazolvány (carnet C. F. R.), katonai igazolvány (livret militar), lejárt útlevél, hajtási igazolvány (permis de conducere), munkakamara bizonyítvány, vagy bármilyen más személyazonosságot igazoló fényképes irat.

A fénykép hátlapján a községi vagy városi illetékes előljáróság igazolja, hogy a fénykép ábrázolja azonos a fentemlített iratok valamelyikének a tulajdonosával.

Utazás és utiköltség

A Világkongresszus utasai az utat Románia alantírt városaiól különvonatokon fogják megtenni, mindenki számára megjelölt és fenntartott ülőhelyeken. Ezekben a különvonatokon más, mint kongresszusi zárandok nem utazhat. Különvonatok indulnak az ország következő városaiól: Bukarest, Brassó, Marosvásárhely, Kolozsvár, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Szatmár. A különvonatok Budapest felé való útjokban a közbeeső nagyobb állomásokon is megállanak és az odacsoportosult utasokat felveszik. Viszont a fenti indulási pontoktól távolabb fekvő helyiségek utasai külön tarifális kedvezmények mellett utazhatnak a különvonatok indulási központjaira. E kedvezmények megszerzéséhez szükséges lépéseket a központi rendezőségek idejében megteszik. A különböző indulási központokról az utasok a következő részvételi díjakat fizetik:

Bukarest	1876.— Lei.
Brassó	1756.— Lei.
Marosvásárhely	1547.— „
Kolozsvár	1402.— „
Temesvár	1293.— „
Szatmár	1322.— „
Nagyvárad	1228.— „
Arad	1228.— „

Ezekben az árakban a következő szolgáltatások foglaltnak bent: 1. a kollektív útlevél költsége; 2. vasúti menetjegy gyorsvonaton az indulási állomástól Budapestig és vissza Budapesttől az elindulási állomásig; 3. vízumköltség; 4. a kongresszusi igazolvány és jelvény költségei.

Akik Budapesten szállást és étkezést nem igényelnek, csakis ezeket az árakat fizetik.

Akiknek érvényes útlevelük van, szintén csatlakozhatnak a különvonatok utasaihoz, de ezek 300 lejellel kevesebbet fizetnek.

Szállás és ellátás

A kongresszus romániai rendezőségének sikerült Budapesten megfelelő számú szállást és ellátást biztosítani. Az elszállásolás legnagyobb részét erre az alkalomra megfelelően berendezett iskolákban fog történni az alant következő kategóriák szerint:

I. Intézeti elhelyezés Cat. A.

Napi háromszori étkezés és szállás, öt teljes nap és egy vacsora 2079 Lei.

Intézeti elhelyezés Cat. B.

Napi háromszori étkezés és szállás, öt teljes nap és egy vacsora 1733 Lei.

II. Zárandokelhelyezés Cat. A.

Napi háromszori étkezés és szállás, öt teljes nap és egy vacsora 1056 Lei.

Zarandokelhelyezés Cat. B.*

Napi háromszori étkezéssel és szállással, öt teljes nap és egy vacsora 528 Lei.

Zarandokelhelyezés Cat. C.*

5 napi szállás napi egyszeri étkezéssel (ebéd) 363 Lei.

III. Zárandokelhelyezés csak

szállással, öt napra Cat. A. 495 Lei.

Cat. B.*

. 165 Lei.

A csillaggal (*) jelzett elhelyezés esetén az utas maga gondoskodik ágyneműről (ágylepedő és takaró), a többi elhelyezések esetén teljes ágyneműt kap, az árak szerint különböző kényelmű elhelyezkedéssel.

Külön tudnivalók

Akiknek Budapesten vagy annak környékén ismerősei vannak, minden nehézség nélkül azoknál szállhat meg. Ebben az esetben csak az utazási költségeket fizeti.

Budapesten a pályaudvartól a szállásig és a szállástól a pályaudvarig autóbussz-alkalmosságok állnak az utasok rendelkezésére. Az autóbusszok viteldíja jövet és menet 99 Lei.

A rendezőség kívánatra külön helyekről is gondoskodik a főünnepségekre. Ezen külön-

helyekre szóló jegyek 165 leibe kerülnek. A rendes kongresszusi igazolvány csak állóhelyek igénybevételére jogosít.

Az Eucharisztikus Világkongresszuson való részvétel iránt már eddig is országsszerte hatalmas érdeklődés nyilatkozott meg. Levelekkel, érdeklődésekkel árasztották el a „Magyar Lapok” és a „Néplap” szerkesztőségét is s most örömeinkre szolgál, hogy részletes és kimerítő felvilágosítással szolgálhattunk olvasóinknak. Románia istenhívő keresztény népét minden bizonnyal nagy tömegekben mozgatja majd meg az Eucharisztikus Világkongresszus, annál is inkább, mert, mint a fentiekből kitűnik, a rendezőségnek az utazás és ott-tartózkodás költségeit olyan minimális összegben sikerült megállapítania, amely lehetővé teszi, hogy a legszerényebb jövedelemmel rendelkező ember is minden nagyobb megerőltetés nélkül részt vegyen a kongresszuson.

Kétségtelen tehát, hogy ezen a világra szóló vallásos manifesztáción a mi országunk katolikusai is méltóképpen képviselik majd magukat!

A spanyol vörösek egyik nemzetközi brigádja föllázadt

A barcelonai kormány kiegyező tárgyalásokat akar kezdeni Franco kormányával

Párizsból jelentik: A *Petit Journal* jelenti Valenciából: A vörös hadsereg 115-ik nemzetközi brigádja a pályaudvaron fellázadt, amikor a területi harcokra akarták szállítani. A brigád tisztjei és katonái kijelentették, hogy nem mennek a biztos és céltalan halálba. A brigádot letartóztatták. Még aznap kivégeztek 81 tisztet és 148 közkatonát.

Párizsból jelentik: A *Jour* bayonnei jelentése szerint ismét olyan hírek terjedtek el, hogy a barcelonai kormány tárgyalásokba kíván bocsátkozni a Franco-kormányval. A lap ezt a híresztelést összefüggésbe hozza a Martinez Barrionak, a Cortez elnökének párizsi látogatásával. Martinez Barrio hivatalosan, egy barcelonai bizottság élén érkezett Párizsba.

A csehszlovák kormány átalakítás előtt

Hodzsa átvénné a külügyminisztérium vezetését. — A szlovák néppárt döntő küzdelmet kezd a szlovenszkói önkormányzatért

Prágából jelentik: Hodzsa csehszlovák miniszterelnök visszatért szabadságáról és pénteken már tárgyalta a kormány több tagjával. Az értekezlet megtárgyalta a kormányátalakítás kérdését is. Az agrárpárt jobboldali csoportja ugyanis ragaszkodik ahhoz, hogy ebben az évben jubiláris kormány uralkodjék, amelynek elnöke dr. Cerny jelenlegi belügyminiszter lenne. Hodzsa pedig a külügyminisztérium vezetését venné át.

Pozsonyból jelentik: Hlinka prelátus, a szlovák néppárt vezére, egy népgyűlésen bejelentette, hogy a párt egész jövőbeli tevékenységét a pittsburgi szerződés pontjainak megvalósítására összpontosítja. Rövidesen Szlovenszkóban lesz a szerződés eredeti okmánya, amelylyel a párt bizonyítani tudja, hogy a cseh részről teljes önkormányzatot biztosítottak Szlovenszónak. Ebben az évben az önkormányzat megvalósításáért olyan harc indul meg, amelyre még nem volt példa az új állam belpolitikájának történetében.

A német kormány erélyesen cáfolja a németországi forradalomról indult híreszteléseket

A Reuter-ügynökség útján közzétett hivatalos közlemény kijelenti, hogy a nyugtalanító hírek minden eddigi hazug rágalomhadjáratot túlszárnyalnak

Berlinből jelentik: A napokban történt németországi belső átalakítással kapcsolatban a külföldről mind erősebb ütemben kezdtek olyan hírek terjedni, hogy Németországban nagy elégedetlenségek vannak és azok kirobbanása várható. Ujabbán már egész határozott formában az a hír is elindult, hogy Németországban kitört a forradalom, a hadsereg vissza akarja állítani a német császárságot. A híreknek nyomtatékot adott, hogy egyes tekintélyes lapok és sajtóirodák is közölni kezdték a rendszerváltozást sejtető nyugtalanságok tüneteit.

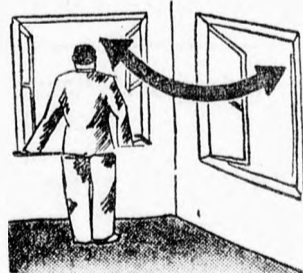
Ezekkel a külföldön elterjedt álhírekkel kapcsolatban a német kormány hivatalos közleményt adott ki. A közlemény az angol Reuter-ügynökség berlini szolgálata útján jelent meg és megállapítja, hogy a külföldi sajtó és sajtóügynökségek egy része az utóbbi napokban túlszárnyalta mindazt a hazug és rágalmozó kampányt, amelyet valaha is folytattak Németország ellen. Merészségük annyira ment, hogy németországi utcái harcokról terjesztettek híreket, azt híresztelték, hogy több helyőrség fellázadt, hogy a február 4-én nyugdíjazott magasállású tisztek és a volt trónörökös külföldre menekültek, hogy a hadsereg kötelékében politikai tisztogatással megbízott csoportok alakultak s hogy mindezek következtében a kancellár megbetegedett, visszatért Berlinbe, noha oda csak február 20-án akart visszatérni, végül, hogy Németország határait lezárták, stb.

MINDEN EGYES RÉMHÍR ELLEN PONTONKINTI MEGHAZUDTOLÁS.

A hivatalos közlemény így folytatja: Mindezekkel a képtelenségekkel szemben megállapíthatjuk a következőket:

1. Németország egyetlen vidékén, egy pillanatig sem történt rendzavarás.
2. Egyetlen helyőrség sem lázadt fel.
3. A nyugdíjazott tisztek egyike sem menekült el. Blomberg marsall kivételével mindezek a tisztek tovább folytatják működésüket, minthogy csak február 28-án, vagy március 21-én adják át hivatalukat. Von Fritsch tábornok hivatala átadásával van elfoglalva, noha egészségi állapota miatt, — melynek helyreállítása érdekében tartózkodott legutóbb Egyip-

Ha huzatot kaptál...

— Ez az ur huzatban áll.
— Ha nem dörzsöli be magát Carmollal, hogy egy esetleges gripának, meghűlésnek és idegzsábnak elejét vegye, könnyen megbetegedhetik.
A Carmol ugyanis hűlés, gripa, reumatikus betegségek és láz ellen a legjobb szer.

CARMOL a legjobb bedörzsölőszer hűlés, nátház, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
Egy üveg ára 22 lei.
Kapható: gyógyszerárakban és árogeriárakban.

tomban — nem tud rendesen bejárni hivatalába.

4. A volt trónörökös nem menekült el. Időközben ő maga cáfolta meg ezeket a hazugságokat.

5. A német hadseregben nincsenek vegyes bizottságok és senkinek sincs szándékában ilyeneket tervezni.

6. A vezér és kancellár nem beteg. Kitünő egészséggel rendelkezik.

6. A vezér nem tért vissza Berlinbe, hanem Berchtesgadenben van.

8. A vezérnek nem volt szándékában Berlinbe visszatérni, hanem csak február 20-án, a birodalmi gyűlés összehívásának napján. Tekintettel azonban arra, hogy február 15-én Berlinben diplomáciai vacsora van, amelyre már régen szétküldték a meghívókat s mivel az automobilkiállítás február 18-án nyílik meg, valószínű, hogy a vezér résztvesz ennek megnyitásán.

9. A német határok nincsenek lezárva. Azokat a külföldi lapokat, amelyek a fenti képzelődéseket közölték, a rendőrség természetesen elkobozta, hogy megakadályozza ezeket a külföldről jövő értelmetlen és teljes egészében kitalált hazugságoknak elterjedését, nehogy a híresztelések megzavarják a példás nyugalomban élő német lakosság lelkiállapotát.

A NEMET SAJTÓFŐNÖK CÁFOLÓ NYILATKOZATA A FRANCIA KÖZVELEMÉNY FELE.

Dr. Dietrich német sajtófőnök Berchtesgadenből telefonon a következő nyilatkozatot tette a párizsi Havas-ügynökség tudósítójának:

— Mindazok a hírek, amelyek a február 4-iki eseményekről és azok következményeiről a külföldön elterjedtek, teljesen alaptalanok. A sajtófőnök csodálkozását fejezi ki ezzel a hirhullámmal kapcsolatban, cáfolta, hogy titkos minisztertanácsot tartottak volna Frick elnöke alatt a belügyi kérdésekről. Kiemelte, hogy a február 4-iki változtatásokon kívül semmiféle más kinevezés, vagy nyugdíjazás nincs előirányozva. A nyugdíjazott tisztek február 28-ig szolgálatban vannak, Fritsch tábornok egészségügyi okokból van szabadságon és berlini lakásán tartózkodik. Blomberg marsall nászuton van és hosszabb távollét után vissza fog térni Berlinbe. Németországban nem gondolnak népszavazásra.

A berlini propagandaminisztériumba péntek estére összehívták a német és a külföldi sajtó képviselőit. Előttük Berndt sajtótanácsos megcáfolta a külföldön keringő híreket, amelyek, amint mondta, lengyel-zsidó körökben születtek meg. A német kormány fenntartja magának a jogot, hogy Varsóban ebben a kérdésben eljárjon. A német határokon nem tettek semmi különleges intézkedést, kivéve a belgiumi határt, ahol a tehérgépkocsik közlekedését megszigorították, de a kérdés szabályozására már tárgyalások folynak a német és belga kormány között.

RIBBENTROP RÓMABA, GÖRING LENGYELORSZÁGBA UTAZIK.

A Stefani-ügynökség jelentése szerint, Ribbentrop német külügyminiszter csupán a február 20-iki birodalmi gyűlés után utazik Londonba becsulatógatásra. Göring porosz miniszterelnök, aki Lengyelországból kapott vadászmeghívást, február 22-én utazik Lengyelországba.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

*

Irja: **Observator**

Súlyos jelentőségű, belső és külső hatásai-ban egyelőre még fel nem mérhető események zajlottak le az elmúlt héten Németországban. Gazdát cserélt a külügyminisztérium. A régi vágású, síma modorú, halk beszédű Neurath helyébe Ribentropp jött, aki *megtestesítője Hitler külpolitikai elgondolásainak*. A gazda sorsára jutott néhány nagykövet is, kiknek *jelentéte a német diplomáciában a régi világ egy-egy darabját jelentette*. Papen visszahívása Bécsből önmagában is szenzációnak számít. A római konkordátum megteremtőjét és az 1936 július 11-iki német-osztrák egyezmény létrehozóját egyik napról a másikra nyugállományba helyezte a berlini kormány. Hogy miért tette ezt, biztosan senki sem tudja, mert Berlin adós maradt az indokolással. A világ keresztény népe hinni szeretné azonban, hogy *ez a lépés nem jelent szakítást a konkordátum és az egyezmény szellemével*.

A másik nagy változás Blomberg hadügyminiszter felmentése és a táborki kar teljes bizalmát élvező hadseregfőparancsnok eltávolítása volt. A németországi fegyveres haderő fölött való korlátlan rendelkezést maga a Vezér vette a kezébe. Ez a személy-csere — egyes tekintélyes külföldi lapok véleménye szerint — a nemzeti szocialista párturalom és a hadsereg közötti évek óta fennálló ellentétre vezethető vissza. Berlinben ugyan cáfolják ezt a felfogást, de az eseményeket megelőző és követő tünetekből arra lehet következtetni, hogy nem volt és még ma sincs teljes összhang a nagyhatalmi pártvezérek és a politikától magukat távollattartó tábornokok között.

Igen érdekesek azok a *sűrített* kommentárok, amelyekkel a külföldi közvélemény a németországi változások jelentőségét magyarázza. Párizs szerint: *Németország ezekben a napokban vált 100%-osan nemzeti szocialista állammá*. Londonban úgy látják a dolgot, hogy *Hitlernek ma nagyobb a hatalma, mint amilyen Németország bármelyik uralkodója valaha is rendelkezett*. A római sajtó a német hivatalos felfogást tükrözteti vissza, amikor úgy ír, hogy *a harmadik birodalomban az összes élő és halóerők erőszakos egyesítése ment végbe*. Jó volna tudni azonban, hogy ezek az események régi vajadások befejező hullámgyűrűinek tekinthetők-e, vagy pedig egy újabb megindult erjedésnek első megnyilvánulásai csupán! A közeli jövő erre a kérdésre is bizonyára választ fog adni. Addig kár volna idegesítő magyarázatokat vagy kellőleg meg nem indokolható kombinációkat fűzni a történetekhez.

Ha nem volna olyan végzetesen komoly, lehangoló és tragikus, — mosolyogni lehetne azon a legújabb híren, hogy Anglia és Olaszország *megint* elindultak egymás felé a kölcsönös megértés és a barátkozás útjain. Mindenki tisztában van azzal, hogy Európa békéje és boldogulása függ ettől. Attól t. i. hogy ez a két ország megérti-e végre egymást, tiszteletben tartja-e egymás felfogását és érdekeit és egymással kezeli fogva rendet teremtenek-e a rendtelenségben és békét a békétlenségben? Európa nyugalomra vágyik, *mert a nyugalomból termelő munka és a termelő munkából boldogulás származik*. Ezért fordul a kontinens közvéleménye *annyi család után* is annyi örömmel, akkora bizakodással azok felé a tárgyalások felé, amelyeket a két ország legilletékesebb képviselői napok óta folytatnak egymással.

Angliában kitörő lelkesedéssel fogadták azt a hírt, hogy Olaszország *hozzájárult* a földközítengeri ellenőrzésre vonatkozó angol indítványhoz és Mussolini hajlandóságát fejezte ki,

hogy a spanyolországi önkéntesek elszállítását lehetővé teszi. Erre a nagyjelentőségű elhatározásra Anglia bizonyára hasonló jóakarattal és engedékenységgel fog válaszolni. Hátra van azonban még, hogy az érintett hatalmak ezeket a szép és üdvös elhatározásokat valóra is váltsák, mert a szavak és ígéretek csak ideig-óráig nyugtatják meg a kedélyeket, a valóság és a tett azonban olyan helyzetet tud teremteni, ha nem felel meg a szavak és ígéretek igazságának, mely talán véglegesen le tudja rombolni és meg tudja ölni a sok családok romhalmazából még egyszer kinőtt bizalom gyenge virágát.

A bibliai gonosz ember már is jelentkezett és elhíntette a vadóc magvát a szavak és ígéretek tiszta búzája közé. A szovjet londoni képviselője kijelentette Edennek, hogy Oroszország nem hajlandó visszahívni önkéntesait a spanyolországi harcokból. Európa polgári államai meg kell, hogy találják egyszer már a módját annak, *hogyan lehetne Moszkvát, ezt az örökös bajkeverőt kiparancsolni az európai nemzetközi politikából* és hosszú időre elvenni a kedvét attól, hogy a maga felforgató törekvéseinek bűnös céljainak könnyű és biztos elérhetése érdekében egymás ellen uszítsa azokat az országokat, amelyeknek összefogásától, együtt-haladásától és együtt-dolgozásától függ Európa népeinek békéje.

Nem felelnék meg eszményi hivatásunknak és a keresztény világnézetből fakadó gondolkodásmódunknak, ha nem emlékeznénk meg azokról a bombázásokról, amelyeket részben a nemzeti, részben a vörös repülőgépek nyílt városok ellen intéztek Spanyolországban. Ártatlan emberek: gyermekek, nők és aggastyánok ezrei pusztultak el nyomorultul ezeknek a támadásoknak következtében. Borzadva, lázadva, utálkozva olvastuk ezeket a híreket. Fájdalmas remegéssel a hangukban kérdeztük egymástól, mi szükség van erre az okatlan és erre a barbár embertelen vérengzésre? *Hiszen a háború harci szekerét nem ezek a szerencsétlen áldozatok indították el, nem ők irányították és nem az ő elhatározásukból függ annak megállítása*. Ezek a gyermekek és ezek a nők és aggastyánok, akik védtelenül áldozatul estek ennek a váratlan támadásnak, — nem okai a háborúnak. Nem árthatnak az ellenfélnek, hiszen fegyvertelenek és két-háromszáz kilométernyi távolságra laknak a frontoktól. A legtöbben nem is lelkesednek a háborúért, sőt sirva gondolnak arra, hogy egy nemzet tagjai egymást marcangolják és öldöklök. Talán nincs is idejük gondolkozni a háború okairól és céljairól. Nekik az a feladatuk, hogy dolgozzanak,

Egy érdekes levél

Igen tisztelt gyógyszerész ur! Örömmel értesitem, hogy a feleségem kigyógyult a **Gastro D.** orvosságtól és nagyon szépen köszönöm a szerkesztőségnek, hogy ajánlotta ezt a gyógyszert. Most szíveskedjenek 4 üveggel küldeni utánvettem az alanti címre, ezeket az ösém számára rendelem. Tisztelettel Oláh Danila, Cioci (Csokfalva) p. p. Gindari.

Gastro D. gyomor-, epe-, vese-, máj- és bélbetegségek esetében kitűnő hatással van. Orvosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 135 leu utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

hogy termeljenek, hogy az élet igazi értelmét szolgálják.

A kétségbeesés érzése ver fészket az ember szívében, ha arra gondol, hogy idáig jutott az emberiség, *hogy vadabb, kegyetlenebb, vérengzőbb és lelketlenebb, mint volt bármikor a történelem folyamán*. Hogy nem ismer irgalmat, Hogy kéjeleg a vérben és az élet szerelete helyett a halált választja barátjának. *Hogy a barbárság a legfőbb hadi erény*. Végtelen ártatlanok elpusztítása hősiesség...

Egyik részről se hozhatják fel mentségül azt, hogy megtorlasképen bombázták az ellenfél sűrűn lakott védtelen városait *Nem lehet bünt bűnnel megtorolni*. Embertelenséget embertelenséggel. Híványságot híványsággal. Ha valamikor, most valóban itt volna az ideje annak, hogy összefogjon az egész világ népe és *ha kell, erőhatalommal is akadályozza meg a barbárság és kegyetlenség térhódítását*, ezek és tizezrek okatlan, céltalan, embertelen és becsületen elpusztítását. Arra kellene gondolnia mindenkinek, hogy ami ma Salamancában vagy Barcelonában történt, holnap vagy holnapután nálunk is megtörténhetik és a mi anyánk és a mi gyermekünk fog tépeltlen, véresen elomlani a bombázó repülőgépek gyilkos tüzelésének következtében.

Szeretnénk hinni és bízni annak a tiltakozó fellépésnek eredményességében, melyet Anglia és Franciaország kezdeményezett. De félünk tőle, hogy a tiltakozás a tanács és a fenyegetés önmagában nem lesz elegendő.

Miért van ez? Mert nem lehet tisztán emberi erővel: intellemmel, rábeszéléssel megállítani a gonoszt útjában: Mert az emberek nem félnek már mástól, *csak egymás hatalmától és erejétől*. És ha úgy látják, hogy cselekedeteikért nem tudják, vagy nem fogják őket megbüntetni, szabadon elkövetik a legembertelebb bűnöket is.

Milyen másképpen volna minden, ha nem a szankcióktól, nem a Népszövetségtől, nem a más bosszujától való félelem és *nem ilyen mérőben véges és földies tekintetek irányítanák a hatalmakat*, tartanak vissza a kegyetlenkedésre hajlamos embereket, hanem az a magasabbrendű gondolat, hit és életismeret, hogy *minden erő és minden hatalom onnan felülről való és hogy az, aki odafönt van, számonkéri egyszer kitől-kitől, hogyan és miképpen élt és sáfárkodott a rábizott hatalommal és jaj lesz annak, akinek tetteihez, rendelkezéseihez ártatlanul lemészárolt salamancai és barcelonai anyák és gyermekeiknek pirosuló vére tapad...*

Szíves tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy **45 éve** fennálló üzletünket **Piața Uniri No. 2.** alá

JANKY ANTAL utóda üzlethelyiségébe

helyeztük át, ahol kérjük becses pártfogásával továbbra is támogatni bennünket, amit úgy mint eddig, ezután is kiérdemelni igyekszünk.

Teljes tisztelettel:

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

fűszer- és csemegekereskedők

Nagyvárad, Strada Alexandrii No. 2.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Beloldal: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 27.

Ciuj szerkesztő: dr. Sulyok István
Ciuj, Pinar, Unirii 13.

Kéziratokat nem örvülünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszbelveles magánlevelekre válaszolunk.

A nagy összhang felé

A közélet az egyéni életetek egymáshoz alkalmazkodni tudásából alakul. Új kormányunk ennek a társadalmi folyamatnak az egészséges kialakítását vállalta legfontosabb feladatául. Ezért jelölte ki maga számára is azt a módszert, hogy a minisztériumokat, s a közigazgatás országos és helyi szervezeteit minden pártpolitikai gondtól mentesíti. Maguk a miniszterek se politikusként, hanem az illető kormányzati ágak szakértőiként vezetik a közéletet.

Az ország vezető magaslatain a tárgyilagosságnak és elfogulatlanságnak ez az uralomra jutása a közönségre is ráöröközte az erkölcsi kötelességet, hogy alkalmazkodják a vezetők által adott példához. Van a társadalmi, gazdasági, közművelődési téren, az egymáson segítenek és a kölcsönös jóakaratok felkeltésének a vonalán elég gondolkodni és érezni valónk, s elég közös teendők, hogy ebbe mélyedjünk. Vannak olyan közéleti területek, amelyeken szenvedélyesség nélkül találkozhatnak az emberek, s egymás megbecsülésére tudnak hatni és szeretni összetartásokat tudnak létrehozni.

Ennek az elgondolása vezet, mikor a pártpolitikai élettel összefüggő események, fordulatok, számítások és találgatások, vagy éppen bírálatok eddigi szokását az újságírásban is elhagyjuk, hogy ezzel magunk részéről is hozzájáruljunk a közös jó lélekállapotnak az elősegítéséhez. Új módszert vállalunk az újságírásban, hogy olvasó közönségünk a maga életkörülményeinek a jelentőségét ne politikai színezések szerint lássa meg, hanem a maga igazi valóságában. Így megnő a szemünkben sok minden, amit eddig csak kis dolognak láttunk, s ami helyett politikai vetélykedéseket és egymásba robbanásokat láttunk nagy dolgoknak. Eszrevesszük, hogy a kenyérben a morzsa is lényeg, mert hiszen a morzsa szoros összefüggéséből és összefogó tömegéből áll maga az egész kenyér.

Eszrevesszük a munka jelentőségét, s az egyszerű életnek azt az elégtételt, mely a jól végzett munkáért a lelkiismeret megnyugvását adja. Ezen a vonalon megtaláljuk a szellemi magasrendűségeket útját, melyen a lelki egyenlőségek és minden lélek nagyjértékének a tudata is kilátásként tárul elénk. Megtaláljuk a valóságban, a hitben való együttérzésnek, a tempom és az iskola ügyeiben való közös gondnak és buzgóságnak a telkiületét. Megtaláljuk a népművelésben, az irodalom és művészet iránti érdeklődésben, a népgazdasági szempontok figyelmesebb meglátásában azt az egészséges köztudatot, mely a gyakorlati és szellemi életet közvetlen közelségbe hozza egymással. És ez a közelség mégse húzza le egyiket se, hanem mindeniket emeli.

Eddig is főképpen az ilyen összhang keresése volt a törekvésünk. A politikától való mentesüléssel még inkább ez lesz, ez tud lenni munkánk eredménye.

Elhalasztották február 16-ról a Balkán-konferenciát. Bukarest. Saját tud. A Balkán-konferenciát, amelynek Ankara-ban február 16-án kellett volna lennie, elhalasztják. A román külügyminiszter érintkezésbe lépett a török külügyminiszterrel, hogy az értekezlet időpontját február 20–22 közti időpontra tegyék

Főszolgabírói értekezlet volt a nagyváradi megyeházán. Nagyvárad. Sajtó tud. Florescu Vasile megyefőnök pénteken délelőtt megbeszélésre hívta össze Bihar megye főszolgabíroit. A megyefőnök rendelkezésekkel, utasításokkal látta el a főszolgabírokat, amelyek a közrend fenntartására s a közhangulat megnyugtatósára vonatkoztak. A főszolgabírák jelentették, hogy meggyeszerre a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik.

Beiktatták hivatalában az új szatmári megyefőnököt. Sajtó tud. A belügyminiszter a hadügyminiszterrel Coman Simion ezredes, a szatmári 87. gyalogezred parancsnokát Szatmár megye prefektusává nevezte ki. Az új megyefőnök délelőtt 10 órakor átvette hivatalát és egy órákor a törvényszéki főnök előtt letette a hivatali esküt. Eskütétel után Coman Simion ezredes rövid beszédet mondott. Kijelentette, hogy tisztában van azzal a nagy felelősséggel, amely új hivatásával reá hárult. Helyzetét megkönynyiti, hogy egyetlen pártnak sem köteles az elveit követni. Ő csak egy célt ismer: a törvényességet. Coman ezredes délután 6 órakor a vármegyeháza dísztermében ünnepélyes külsőségek között beiktatták hivatalába. A római katolikus egyház nevében dr. Lőrincz János leánygimnáziumi igazgató kijelentette, hogy az ország új kormánya a lelkek lecsendesítését kívánja végrehajtani és ebben a római katolikus egyház is segítségét nyújt. Az ezredes-prefektus válaszában a törvényesség, a rend és a nyugalom mellett tett hitet.

WINCKLER VOLT OSZTRÁK ALKANCELLÁRT A NÉMET HATÓSÁGOK TISZTÁZTÁK A DEVIZACSEMPÉSZÉS GYANUJA ALÓL. Berlinből jelentik: Hivatalos helyről az *United Press* azt az értesítést szerezte, hogy Winckler, volt osztrák alkancellárt letartóztatták, de később szabadon bocsátották. A letartóztatás amiatt történt, mert a német birodalmi hatóságok értesítést szereztek, hogy a volt alkancellár egy Hollandiával kapcsolatos illegitim devizaügyletben vesz részt. Ezt a gyanút azonban a hatóságok teljesen tisztázták és Wincklert szabadlábrahelyezték.

* Ha nincs étvágya, úgy igyék néhány napon át reggel éhgyomorra félpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ezáltal bélműködése szabályozódik és így egész emésztése rendbejöhethet. Kérdezze meg orvosát.

Elmarad a Szigligeti Társaság mai estélye. A Szigligeti Társaságnak vasárnap délután 5 órára hirdetett felfolvasó estélye elmarad. A egykori estélyi estély időpontját a lapokban hirdeti meg a Társaság elnöksége.

Tüntetés ellen — viszketópor. (Newyork.) Érdekes és egészen újszerű fegyvert alkalmaz most a sanfranciscoi rendőrség a nek: ellen-szegülő tüntető és sztrájkoló tömegek szétoszlására. Ezek a tüntetők ugyanis a rendőrök gumibotjai és könnyfakasztó bombái ellenére is nap-nap mellett felvonulásokat, zajos tüntetéseket rendeztek, a rendőrség pedig hovatovább tehetetlenül vált ellenük. Ekkor kísérletet meg viszketóporral teltített bombák alkalmazását. Ezek a bombák sokkal kevésbé veszélyesek, mint a könnyfakasztó gázzal telt kézigránatok, mert ezek sokszor szemgyulladást okoznak és egyszerre több embert tesznek harcképtelenné, mint a gumibot, amelyet külön-külön kell minden egyes tüntetőre emelni. Mikor legutóbb ismét jelentkeztek a tüntető tömegek s nem engedelmessétek a rendőrség felszólítására, a rendőrök elszeltek új bombáikat, amelyeknek hatása meglepő volt. Az utca megtelt az uttessen gázgőz és heverő térfiakkal, akik erősen vakaróztak, senk se gondolt most már tüntetésre. Először, az előbb még hangoskodó tömeg szétfutott illetve üve maradt és — vakarózott.

Kellemes közérzet...

Kövérli vidének a pasztilláknak nagyszorú hatását

NEURALGINE JURIST

Feljegyzések

A középiskolai tanárok folyóiratának, a „Tribuna Scoalei”-nek legutóbbi számában Josif Gabrea tanár érdekes adatokat közöl a középiskolai diákság megoszlásáról az elméleti és gyakorlati iskolák között.

Elméleti iskolák közé sorozza a gimnáziumokat, liceumokat, tanítóképzőket, teológiai szemináriumokat (teológiára előkészítő középiskolák) és a katonai liceumokat. Gyakorlati iskolák közé sorozza az alsó és felső ipariskolát, a továbbképzőket, a kereskedelmi és mezőgazdasági iskolákat. A százalékszámokat ezeknek az iskoláknak a látogatottságával állapítja meg. Vizsgálja az 1921 és 1936 közötti időszakot. Ebben az időszakban az elméleti iskolákban járt 2.262.765 diák, a gyakorlati iskolákban pedig 701.924 diák, összesen tehát 2.964.689.

Százalékban kifejezve ez azt jelenti, hogy 100 középiskolás közül 75 elméleti pályára készül és csak 25 gyakorlatira. Hogy pedig itt egészen kivételes állapotokról van szó, azt az összehasonlítás mutatja meg legjobban. Belgiumban a diákok 77 százaléka, Csehszlovákiában 74 százaléka, Bulgáriában 81 százaléka, Magyarországon 82 százaléka gyakorlati előkészítő iskolába jár.

Más szóval éppen fordított Romániában az arányszám.

Ugyancsak érdekes az a számítása is, hogy 100 falusi gyermek közül csak 2 jár valamilyen mezőgazdasági iskolába, holott az ország népességének 80 százaléka földműves.

Érdekes lenne részletezni a kisebbségek keretein belül kialakuló arányszámokat is. Egyébként a legtöbb gazdasági kérdés ide torkollik a középiskolai megoszlás kérdésébe, mivel a reformok, az újjászervezések és a szerves változtatások új nemzedékek nevelésénél kezdődnek. Nagy figyelmet kell tehát szentelnünk a középiskolák kérdésének és ifjúságunk irányított nevelésének. P. L.

FEBRUÁR 28 AZ ADÓVALLOMÁSI IVEK UJ BENYUJTÁSI HATÁRIDEJE. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyminiszterium 1938 január 31-én kelt 397.781. számú rendeletével az adóvallomások benyújtásának határidejét 1938 február 28-ig hosszabbította meg. Az adóvallomások benyújtásának, valamint az adófizetés alá eső foglalkozások részletes tájékoztatását hétfői számunkban fogjuk közölni.

Egy kiváló magyar közgazdász veszi feleségül a „Times” tulajdonosának leányát. Londonból jelentik: Budapest Kálmán, a magyar jelzőlog intézet titkára, akit a Rockefeller-alapítvány hosszabb amerikai és angliai tanulmányuttra küldött, eljegyezte Inez Waltert, a „Times” tulajdonosának leányát.

30 év óta

birja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez a legjobban bizonyítja, hogy a Darmol milyen jól bevált és kitűnő hashajtó. Székrekedés ellen a jó és kedvelt hashajtoszer, a **DARMOL**

Darmol kapható patikában és drogériában. 4.- és 35.- L.

A JÉGKORONG VILÁGBAJNOKSÁG MÉRKŐZÉSEI. Prágából jelentik: Pénteken megkezdődtek a jégkorong világbajnokság mérkőzései. Eddigi eredmények: Svájc—Magyarország 1:0, Lettország—Norvégia 3:1, Anglia—Németország 1:0, Litvánia—Románia 1:0.

Uj vasuti bérletjegyek kibocsátása. Bukarestből jelentik: Az államvasutak forgalmi igazgatósága körrendeletet adott ki, amely szerint az illetékes szervek a mostani díjszabással bocsáthatnak ki bérletjegyeket, ha március 1 előtti lépnek érvénybe. Március 1 után új díjszabás lép életbe a különböző időtartamu bérletek után. A legolcsóbb bérlet 1 hónapra 1—10 km. távra I. osztályon 1308 lei, II. osztályon 974 lei és III. osztályon 564 lei. A legdrágább bérlet 12 hónapra a legnagyobb távolságra I. osztályon 95.064 lei, II. osztályon 65.976 lei és III. osztályon 42.012 lei. A bérletek a távolság szerint 35 kategóriába vannak sorozva. A bérletek névre szólnak. Egy hónapnál rövidebb időre nem bocsátanak ki bérleteket és nem is hosszabbítják meg az ilyen rövid időtartamu régebbi bérletjegyeket.

Az idegesek rövid életűek!

Eszevett-e Ön már sajátmagán az idegkimerülés alatt felsorolt tüneteit:

Ingerlékeny, levert, tagjai reszketnek, nyugtalan, szívdobogása van, gyakran szédül, felelem érzete van, álmatlan, nyugtalan álmai vannak, egyes testrészeken érzéketlen, ijedős, túlzott érzékenység a zajok, szagok iránt. Kábító szerek utáni vágyódása, mint dohány, alkohol, tea, kávé; szemidegek rebbenése, vértódulás, hangulatosság, emlékezőse nem egyfölgül, beszédzavarai vannak.

Amennyiben fentiek közül valamelyik is, mint az idegesség tünetei fellépnek, úgy az Ön idegei komolyan meggyengültek és megerősítésre szorulnak.

Ne hagyja így tovább fejlődni a dolgokat, mert igen könnyen komoly zavarok léphetnek fel az agy működésére, a test gyors hanyatlására, amelyeknek következménye a korai halál.

Függetlenül attól, hogy ideggyengeségének mi az oka, felkérem Önt, szíveskedjék engem sorralval felkeresni, mert készséggel tudok Önnek teljesen díjtalanul és portómentesen egy egyszerű metódust ajánlani, amely Önnek egy örövendetés meglepetést fok okozni. Ön bizonyára már sok pénzt áldozott különböző szerekre, amellyel legfeljebb egy átmeneti javulást ért el. Biztosíthatom arról, hogy én a helyes módszert ismerem, hogy ideggyengesége gyógyulást nyerjen.

Ezen módszer egyben visszaadja Önnek életkedvét, a munkakedvét és az ahhoz szükséges erőt, egészek azt írják nekem, hogy úgy érzik magukat, mint akik újjászülettek volna.

Mindent orvosi megfigyelések is igazollják.

Önnek csak egy postalevelezőlapba kerül és ennek ellenében küldök Önnek teljesen díjtalanul egy könyvet.

Amennyiben nem tudja azonnal írni, úgy őrizze jól meg ezen hirdetést.

Levelek ide irányítandók

ERNST PASTERNAK
Berlin SO., Michaelkirchplatz 15. Abt. 788.

Zürichi zárlat: Párizs 14.28, London 21.61 fél, Newyork 430.43, Brüsszel 73.14, Milánó 22.65, Amszterdam 240.90, Berlin 774.10, Bécs 80, Prága 15.15, Varsó 82, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Meghívó. A nagyváradi Katolikus Kör elnöke sége tisztelttel értesíti tagjait, hogy folyó évi február hó 13-án délután 5 órai kezdettel közgyűlést tart, amelyre ezúton is meghívja összes tagjait. Tekintettel a tárgysorozat fontosságára, nagyvön kérjük, hogy azon mindannyian megjelenjen! szíveskedjenek.

AUSZTRIÁBAN MÁSFÉLÉVRE FÜL-EMELIK A KATONAI SZOLGÁLATOT. Bécsből jelentik: A hivatalos lap közli a honvédelmi törvény szövegét, mely a katonai szolgálati időt egy évről másfélévre emeli fel, azzal az indoklással, hogy az újoncok modern katonai kiképzéséhez nem elegendő most már egy esztendő, még akkor sem, ha az ifjúságot már előzetesen katonai kiképzésben részesítelték.

Az erdélyi méhészek gyűlése. (Kolozsvár.) Az Erdélyrészi Méhész Egylet a héten népes ülést tartott Polh Béla egyetemi alelnök elnöklése alatt. Az ülés elhatározta, hogy Kicsid Géza, elhunyt egyesületi elnök sírjához emlékfát ültet az egyesület a tavasz folyamán. Örömmel vette tudomásul az igazgató-választmány, hogy az egyesület a folyó évben 7 méhészeti tanfolyamot rendez Erdély különböző vidékein. Ezenkívül egy továbbképző tanfolyamot is a haladó méhészek számára. Az ősz folyamán egy nagyszabású méhészeti kiállítást rendez az egyesület Kolozsváron, amelynek céljaira a kolozsvári református Kollégium régi épületének összes helyiségeit igénybe fogja venni az egyesület. A méhészeti kiállítás alkalmával méhészeti kongresszust is rendez az egyesület, a kiállítás pedig kertészeti, háziipari és művészeti kiállítások is bővítik. Elhatározta az egyesület, hogy szakkönyvtárát kibővíti és a méz propagálása érdekében a napi sajtót mézpropaganda cikkek közlésére kéri fel. Targyalta a választmány a méz márkázásának a kérdését is, míg végül a folyó évi február hó 22-én tartandó egyesületi közgyűlést készítette elő.

SZOVJETREPÜLŐ FINNORSZÁG FÜLÖTT. Helsinkiből jelentik: Egy szovjet repülőgép pénteken messze berepült finn terület fölé, majd visszafordult Kronstadt irányában. Finn határosapatok tüzeltek a repülőgépre de eredménytelenül. A finn kormány erővel tiltakozással fordult a szovjet kormányhoz.

* **Ha rheumában, köszvényben, ülőidegszában szenved** és az eddig alkalmazott gyógyszerek gyógyulást nem eredményeztek, akkor szerezze be azonnal a legújabb tudományos kutatások alapján összeállított készítményt, a Tura-tablettát. Több mint 7000 orvos és számos klinika írásban foglalt véleménye igazolja a gyógyszer nagy-szerű hatását. Tegye gyors és biztos hatást szerez nemcsak a fent említett betegségeknek, hanem különleges bántalmak, például álmatlanság és grippe ellen.

TELJES EGÉSZÉBEN NYILVÁNOSSÁGRA KERÜLT ADY ENDRE ÉDESANYJÁNAK VÉGRENDELLETE. Zilah. A nemrég elhunyt özvegy Ady Lőrincé 1937 szeptember 9-én Zilahon kelt végrendeletében — mint annakidején megírtuk — a zilahi református kollégiumra hagyta az érmindszenti Ady-kuriát, hogy annak jövedelméből Ady Endre emlékéért szolgáló alapítványt létesítsenek. A végrendelet teljes egészében csak most vált ismeretessé, amikor a hagyományt öröklő iskola előjárósága előtt, az elhunyt végakarátát Gazda Endre dr részletesen ismertetette. Az előjáróság a végrendelet felolvasása után mély megilletődéssel áldozott özvegy Ady Lőrincé, valamint a halhatatlan költő fia emlékének, majd elhatározta, hogy a hagyomány jövedelméből Ady Lőrincé Ady Endre alapítvány" címen minden esztendőben nagyobb összeget ad az iskola évi szegénysorsú, jelesen tanuló növendékének. A végrendelet szerint egyébként az úgynevezett Ady-szoba ingóságai a költő könyvei, levelei, halotti maszkja és bútorai — azonnali hatállyal — a kollégium tulajdonába mennek át, az ingatlan tényleges birtokában azonban csak a haszonélvező Ady Lajos és felesége halála után jut az iskola.

Szilágymegyei híradó. Zilah. Saját tud Sándor László krasznahorvati gazda olyan súlyosan összeverte Dumuca János faluhelisé, hogy a szerencsétlen ember kórházban állott. Alapító válságos — Manole Ghiorhe pénzügyvezető helyére a megállapítási pénzügyvezetésére díjára dr. Muresan Joan került. Az új pénzügyvezető, Nonu pénzügyi főellenőr iktatta be hivatalába — Ákos közlése határában egy falusi lány halálát. Ők találtak a Kraszna folyó medrében, akik megállapítást nyert, hogy Balázs Prisztai faluheli leányval azonos. A vizsgálat dönti majd el, hogy szerencsétlenség, vagy öngyilkosság történt-e? — Az országgyűlési képviselők vezető ságe elhatározta, hogy január elején a szegénység 20 százalékkal csökkenti a munkások hányát. Egy bányászoknak a napi keresete így mindössze csak 28 lei marad. — Kurta László darvasfal lakos a kertjében egy fém felakasztotta magát. Amikor megtalálták már halott volt.

* Számos női bajnál gyakran végtelen megkönnyebbülést szerez reggel, éhgyomorral egy fél pohányi természetes „Ferenc József” keserűviz ázáltal, hogy a belek tartalmát gyorsan felhigítja és akadálytalanul kiüríti, azonkívül pedig az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Tenyésztetés vásár és kiállítás Nagyváradon. A Bihar megyei Gazdasági Egylet a Mezőgazdasági Kamarával karöltve március 6, 7 napjain Nagyváradon tisztavérű szőke mangalica-kan vásárt és kiállítást rendez. A legjobb bihari tenyésztők jelentették be részvételüket. Az eddigi értékelések szerint a csegődi, csételeki, gyapói, gyapjai, székelyhídi, szentjóni, bályoki tenyésztetek vesznek részt.

MAGÁNOSOK DEVIZA-KÉRVÉNYEINEK FELTÉTELEI. Bukarestből jelentik: A magánosok deviza-kérelmét csak abban az esetben tárgyalja az illetékes bizottság, ha a következő okiratokat csatolják: 1. Állampolgársági bizonyítvány; 2. születési anyakönyvi kivonat; 3. az adó kifizetését bizonyító nyugták.

Terménypiac. Utolsó jelentésünk adatai nem változtak. A nemzetközi buzaárpiacra Csekkóban és Winnipegben a buza ára viszont újabb emelkedést jelez. Valószínű, hogy ez a tény a mi piacainkra és buza árainkra is kihat. A lőhere szintén változatlan. Lucerna magban azonban nagy a kereslet. Olaszország állítólag rövidesen újból jelentkezik a bab piacon. A fehérbab ára jelenleg szintén a lanya kereslet nivóján mozog. Buza: Kolozsváron 550, București 550, Kisenev 540, Constanca 570, Galac 530, Temesvár 510, Kukurica: Kolozsváron 330—350, Bucurestiben 330, Kisenevben 280, Constancaiban 290, Galacban 300, Temesvár 305 lei. Zab: Kolozsvár 515, București 500, Constanca 480, Galac 460, Temesvár 460 lei. Árpa: Kolozsvár 425, București 380, Constanca 380, Galac 380, Temesvár 390—400 lei. Lőheremag: Kolozsvár 22 lei, lucernamag: 40 lei, Temesváron lőhere 21, lucerna 48 lei. Fehérbab ára: Kolozsvár 600, Constanca 640, Galac 670 lei. Napraforgómag: Temesváron 460 lei. Allatárak változatlanok.

* **30 év óta** bírja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez a legjobban bizonyítja, hogy a Darmol milyen jól bevált és kedvelt hashajtó.

Borzalmas szerencsétlenségek Nagybányán. Nagybánya. Saját tud. A bányaváros lakosságát egymásután több, halálos áldozat követelő munkásszerencsétlenség rázkódtatta meg. A veresvízi állami bányában Páve Ferenc munkás kőlavina utjába került, amely elpusztította. Mire kiszabadították, a mázsás szikladarabok agyoncsújták. A szerencsétlen munkást özvegy és négy arvája gyászolja. A mázsás szerencsétlenség a szentjánospataki kőfejtőnél történt, amely a Kereszthegy és a Virághegy közötti völgyben áll művelés alatt. A kőfejtésnél állami bányászok dolgoznak, akik a földalatti nehéz munka után így akarnak sovány fizetésükhöz mellékes keresni. A szentjánospataki bányában Feldman Lajos 28 éves és Steckai Antal 26 éves bányászok fejtek az építkezéshez szükséges terméskövet. A munkások megfúrása után elhelyezték a gyutacsos felszerelt dinamitot, amely azonban nem robbant fel. A munkások megállapították, hogy a gyutacsok befagytak. Luputi Péter bányatulajdonos tanácsára a munkások tüznél akarták a gyutacsot kiolvasztani. Melegítés közben a gyutacsok felrobbantak. A robbanás ereje leszakította a Steckai balkarját és a fején is nagy sebet ejtett. A gyutacs robbanásának erejétől a Feldman kezében felrobbant a dinamit, amely többől leszakította a munkás bal kezefejét és a közelben tartózkodó Luputot is súlyosan megebezte. Steckai még a helyszínen kiszívott. Feldman a kórházban haldeklük.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazoknak, kik édesapánk Fudally Lajos elhalálása alkalmából részvételükkel tájédmunkát enyhíteni igyekeztek és anyagi támogatást nyújtottak, hogy neki a végtisztességet megadhatassuk, ezúton mondunk köszönetet

Fudally Irina és Olga.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló polgári árak

IDŐK SODRÁBAN

A német változások

írta: Rády Elemér

A külföldi lapok azt írják, hogy február 4-én Németországban a harmadik nemzeti szocialista forradalom játszódott le. A német lapok híradásaihoz viszont csupán annyit fűznek hozzá, hogy a német hadseregben és diplomáciában történt változások „a nemzet erőinek szorosabb összefogását jelentik az ország belsejében hosszú határidőre tervezett békés építőmunka végrehajtásának bizosítására.” A külföld még számos, azóta már megcáfolt rémhírrrel és fantasztikus kommentárral fűszerezte a berlini eseményekről szóló beszámolókat s aki így az egymásnak ellentmondó híradásokat olvosta, bizony igen zavaros, homályos képet kapott arról, ami Németországban történt.

Az események röviden a következőkben foglalhatók össze: A német birodalom katonai és külügyi politikájában lényeges személyi változások történtek. A hadsereg két vezető tábornokát, Blomberg marsallt és Fritsch báró vezéredest, a szárazföldi hadsereg parancsnokát felmentették állásukból s a hadsereg főparancsnokságát maga Hitler vette át. A diplomáciában történt változások közül a legfontosabb, hogy Neurath külügyminisztert Ribbentrop váltotta fel s kicserélték a római, bécsi és tokiói nagyköveteket.

Ezek a változások már azért is nagyjelentőségűek, mert egy egész sor olyan vezető katonai és diplomata bukását jelentik, akik a német külpolitika irányításában eddig nagyon is fontos szerepet játszottak. Egész felületesen nézve is az eseményeket, észre kell vennünk, hogy a diplomácia és a hadsereg gyökeres átszervezését jelentik. Ha azonban mélyebben nézünk az események mögé, meglátjuk azokat a hátsó rugókat is, amelyek az új német helyzetet megteremtették, megértjük az új helyzet igazi jelentőségét s akkor talán igazat adunk azoknak az angol lapoknak, amelyek a „harmadik forradalom”-ról beszéltek.

A mostani német eseményeket természetesen csak úgy érthetjük meg, ha egy-két esztendővel visszatekintünk és a német államépítés fejlődését nézzük. Hitlerék uralomrajutása után a nemzeti szocialista kormányzás első feladatának a weimari demokrácia felszámolását tekintette. Ez befelé egyet jelentett a különböző pártalakulások szétporlasztásával, kifelé pedig az egyes tartományok önállóságának következetes megszüntetésével. Ez a folyamat 1933 végén befejeződött, először a pártkeretek szűntek meg, majd eltűnt a tartományok önállósága is s a nemzeti szocialista rendszer 1934-ben már teljes energiájával láthatott hozzá a társadalom azon rétegeinek a megnyeréséhez, amelyeket a nemzeti szocialista ideológia még nem járt át teljesen. Elsősorban a munkásság megnyerése volt a cél s 1934-ben ez a program pont is sikerrel fejeződött be.

A szellemi totalitásnak második lépése az egyházak autonómiájának megszüntetése lett volna. A munkásság megnyerése után 1935-ben a párt minden erejét erre koncentrált, de a nemzeti szocializmus ezen az egy ponton csődöt mondott s a küzdelem ma is tart, a németországi egyházak a nehézségek ellenére sem hajlandók a párttotalitás eszközeivé zsugorodni. A nemzeti szocializmus ezen a ponton se madta fel a küzdelmet, de egyelőre további programja megvalósítására koncentrált az erőket. 1936-ban a gazdasági életre tette rá a kezét s ez a küzdelem akkor fejeződött be, amikor Schacht dr lemondásával Göring lett a gazdasági élet irányítója. Még a gazdasági élet hatalomba vétele előtt, 1937-ben megkezdődött a külpolitika átértékelése is. Az utóbbi hónapokban tanultunk, hogy a német diplomácia hogyan távolodott el a Neurath-féle elgondolásoktól s hogyan alakult ki az új japán-olasz-német irány.

Ennek a külpolitikai változásnak a teljes keresztülvitele a diplomaták leváltása és Neurath

távozása. Ezzel egyidőben egész váratlanul bekövetkezett az utolsó pozíció bevétele is: a hadsereg és a nemzeti szocialista párt „szoros együttműködésének” megvalósítása. Ezzel a nemzeti szocialista párt bevette azt a két független pozíciót is, amely eddig önállóságát a pártállamban is meg tudta őrizni. Ezek után Németországban már csak az egyház az a küzdelmeiben is függetlennek maradt szervezet, amelyet a párt nem tudott megtörni.

Ha még mélyebben nézünk a német események kulisszái mögé, rájövünk, hogy a pártnak a külpolitikai változások megvalósítása előtt tulajdonképpen a hadsereg ellenállását kellett megtörnie, a hadsereget kellett hatalmába kerítenie. Európa úgy tudta, hogy a „totalitás” államban az egyetlen független szerv (az egyházakat kivéve) a hadsereg és sok szóbeszéd volt arról is, hogy maga Hitler is a magasrangú tisztek hatása alatt áll. Ha ez az utóbbi kombináció nem is felelt meg a valóságnak, annyi bizonyos volt, hogy a vezérkari tisztek döntő befolyással bírtak az államügyek menetére. A régi junker tábornokok és tisztek mérsékelt hatással voltak mindig a politika vonalvezetésére, ők fedezték Neurath külpolitikáját, ők védtek Schachtot, amíg lehetett s ők állottak az egyházak mögé is. Kevesen tudják, hogy ezek a konzervatív urak helyezkedtek szembe Streicher vad antiszemita Stürmerjével is, amelynek csiszolatlan hangját vesélyesnek tartották.

Természetesen a párt temperamentumosabb tagjai már régebben rossz szemmel nézték ezt az önálló szervezetet, tiltakoztak az örökös vétők ellen, szervezkedni kezdtek a tábornokok befolyása ellen. A leszámolás nem egykönnyen következett volna be. Ha magában a hadseregben egy látszólag jelentéktelen incidens szintén nem szakítja két pártra a tiszteket. Blomberg és Fritsch között már régebben ellentétek voltak. Blomberg Hitler híve volt, Fritsch a hadsereg önállóságát védte s mindkettőjüknek megvolt a tábora. A két katonai között nyílt ellentét most robbant ki, amikor Blomberg megnősült s egy polgári származású leányt vett el. Fritsch, akinek junker felfogása lehetetlennek tartotta, hogy a német hadsereg legmagasabb rangú katonája egy bábaasszony leányát, egy asztalos hugát vegye feleségül, maró gunnyal jegyezte meg: „Hogyan bizhatjuk a német hadsereg vezetését és a német haza sorsát egy olyan férfire, aki hatvanéves korában elköveti azt az örültséget, hogy fiatal lányt vesz el feleségül s így egy nő befolyása alá kerül.”

Ez az incidens robbantotta ki az ellentétet. Blomberg elkedvetlenedett és lemondott s Hitler kihasználta a kedvező alkalmat, elfogadta Blomberg lemondását, de mivel a marsallnak is nagy tábora volt, salomoni ítélettel Fritschet is lemondásra kényszerítette. Így a hadsereg szinte ön-

magától került a pártembernek vezetése alá, mert Hitlernek nem kellett egyebet tennie, mint egy új garnitúrát hozni a hadsereg élére. A többi, a diplomácia kicserélése, már önmagától ment, mert hiszen Neurathot és Papent, a diplomáciában letűnt két legkiemelkedőbb alakot — a hadsereg tartotta.

Akik február 4-e előtt arra spekuláltak, hogy a belső német válságot kihasználják, nagyot csalódtak. Mindenekelőtt csalódást okozott, hogy a leváltás simán, szinte észrevétlenül történt. A „második német forradalom” elkalmával, a Röhm-mel való leszámolásokról vér folyt s az egész német rendszer válságokkal küzdött. Most úgy történt minden, mint a legdemokratikusabb országokban. Van tehát valami igazság azokban a kommentárookban, amelyek a német változások nyugodt lefolyásából is a nemzeti szocializmus megerősödését olvassák ki.

És még egy csalódás érte azokat, akik a válságra spekuláltak. Ezek ugyanis mindaddig a hadseregben látták a mérsékelt erőt s most úgy számítottak, hogy egyszerre a forrófejű, szélsőséges elemek kerülnek előtérbe. Nos, ez a számítás nagyon is hibás volt. A Himler, Streicher, Rosenberg és Reichenau-szerű elemek most is háttérbe szorultak és aránylag mérsékelt emberek kerültek előtérbe. Itt van mindjárt Ribbentrop, 45 éves, aránylag fiatal ember, aki elég változatos kereskedői előélet után került a diplomáciába s már évek óta Hitler külpolitikai tanácsadója, aki többek között arról is híres, hogy az ő házában békült ki Hitler Papennel.

Brauchitsch tábornok, aki Fritsch helyébe került, ősi nemesi család sarja, amely már számos nagy tábornokot adott Németországnak s ő maga már 1909 óta a vezérkar tagja. — A turbulens elemek tehát nem törtek fel s ebből a tényből is a belső viszonyok erejére következtethetünk. Mert ahol már szelektálni tudnak, ott már erőnek is kell lennie.

Az új német helyzet következményeiről ma még korai volna jóslásokba bocsátkozni. Hiszen Hitler a február 20-ára összehívott birodalmi gyűlésen nagy beszédet mond s ettől függ sok minden. Annyi azonban már most is látható, hogy az új német diplomácia teljes szakítást jelent a Neurath-féle politikával és százszázalékosan a német-olasz-japán szövetségi politika alapjára helyezkedik. A nagyköveti karban történt változások, a francia és angol idgesség ezt látszik igazolni. De középeurópai vonatkozásban is változások várhatók. Az a tény, hogy Papent bécsi nagykövetet, aki az osztrák-német békülés exponense volt, leváltották és egy nemzeti szocialista pártember kerül Bécsbe, az Ausztriával való radikális politika követésére szabaddá tette az utat. Az angol lapok még távolabbi kombinációkba is bocsátkoznak, így Reichenau tábornoknak, Hitler bizalmasának Lipcsébe való helyezését a csehszlovák-ellenes politika kihangsúlyozásának tekintik. A tokiói és római követe kicserélése pedig az olasz és japán kapcsolatok és együttműködés szorosabbá tételét célozza.

Ezekről a külpolitikai következményekről a közeljövőben majd az egész világ meggyőződhet s látni fogjuk, milyen új meglepetéseket tartogat számunkra az új helyzet. Egyelőre csak egy következtetést vonhatunk le. A nemzeti szocializmusnak Németországban sikerült a teljes totalitást megvalósítania, sikerült azokat a pozíciókat is bevennie, amelyek eddig önálló testet alkottak az államban. Az új Németországban ma már csak az Egyház őrzi függetlenségét, amelyet a jelszavak Scyllái és Charybisei, a megpróbáltatások között sem hajlandó feladni.

Mi lesz az Egyházzal? Ez a nagy kérdés, amely a harmadik nemzeti szocialista forradalom után mindenkit érdekel. Vajon a totalitás jelszavától megzavart elmék most minden erőt az egyház ellen koncentrálnak? Vagy megindul a tisztulási folyamat és a nemzeti szocialista vezetők átlátják, hogy Egyház és Állam viszonyát más szempontok szerint kell rendezni, mint — mondjuk — a hadseregnek, a pártoknak és a nagytőkének az államhoz való viszonyát? Nagy kérdések, amelyek megoldását mindenki aggódva várja, akiben a hit és egyházhűség élő valóság s akik érzik és látják, hogy a nemzeti szocializmusban lévő nagy értékek csak akkor bontakozhatnak ki teljesen, ha ebben az irányban is megindul a régen várt tisztulási folyamat. Az eljövendő negyedik nemzeti szocialista forradalomnak ezt a lelki békét kell majd megteremtenie. De addig a német katolikusoknak és protestánsoknak talán még sok megpróbáltatás kell keresztül menniük.

UJDONSÁGI UJDONSÁGI

EUCHARISZTIA

Az 1938. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából több neves író közreműködésével szerkesztette:

Bangha Béla S. J.

Az Oltárszentségről szóló tan dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatását, az építészetre, irodalomra, költészetre gyakorolt inspiráló hatását öleli fel. Minden kérdérről az abban tekintélynek ímert szakember írt. A magas nivó és komoly tartalom mellett, a munka a nagyközönség számára is készült és minden fejezetét laikusok is élvezettel és nagy haszonnal olvashatják. — A hatalmas képekkel is illusztrált 300 oldalnyi terjedelmű könyv ára finom, művészeti címlappal, kartonkötésben 235 lél.

Megrendelhető: **könyvtálynknál.**

Majd gyerekek születik...

Jeta: Dallas Sándor

Fölöttük roppant ég, körülöttük titokzatos szerkezetek, mércék, teleszkópok, bűgő motorok, lencsék, prizmak; egy csillagvizsgáló toronyban voltak. Kint éjszaka volt, csillagok küldték üzenetüket s körül füvek, fák és virágok illatoztak. Az ecetfának, amely éppen virágzott, mély, nyers, szinte kábulatba ejtő illata volt, a fagyalnak édes, mint a méz. Voltak ott árvácskák és rezedák is, ezekből alig érzékelhető illat szálott, a hegyek oldaláról azonban a tölgyek nagy és masszív illata hőmpölygött föfelé s a szél és a bükk fanyar, erős aromája. Olyan volt a földnek ez a nagy illatozása, mint valami, kórusban mondott imádság.

Akik a csillagvizsgálóban ültek, férfi és nő voltak. Nemrég házasok, frissek, kopatlanok, boldogok, még egymásnak titokzatosak. Különmű, áldott emberek. A kezük s az arcuk kicsit nedves volt a harmattól, amely a nyitott tetőn át ide is beszállott, fölöttük forgott az ég, messze mögöttük villogott a város. Szinte halani lehetett, amint kint a kertben gerjedtek a csirák, megnöttek a bibék nedves kis gubói s csatornákon végtelen, világteremtő örömben osont le a virágpár a remegő termő felé.

Csak mély, névtelen életérzések és misztikus szédületek éltek a júliusi éjszakában. A csönd tele volt étellel és a protoplazmák tülka tüktietet mindenfelé.

Ültek az asztal mellett a kis villanylámpa félkörében, előttük egy csillagászati könyvből kiírt égi méret, egy másodpercre pontos dátum, amelyben a távcső elé kell érkeznie annak az égi csodának, amelyet vártak, amelynek a látására idejöttek. A roppant távcső még vakon célozta az ég egy pontját, előttük ketyegett a kronométer s míg ültek ott a mozdulatlanság és a csönd illuziójával, alattuk s velük a föld másodpercenként tíz kilométernyi örült gyorsasággal rohant az űrben.

Kísérteties!

Még egy harmadik ember is volt ott: a csillagász. Az ő vendége. Ő hívta meg őket laikust izgató kandíságra, égi színjátékra. Ő ígérte, hogy ezen az éjszakán megmutatja nekik az Andromeda-ködöt.

Hát ültek ott a szavak határaitól messze és várták, míg fények millióinak messzeségéből föltűnik a csoda.

Nagy és világgal teljes a csönd körülöttük, a csillagász egyedül van és ők ketten. A férfi vállban átfogta az asszonyt s érezte annak a testében a szétoszló szívverést. Szinte átöntötték és átlükítették egymást ebben a csöndes várakozásban, áthatották és átlénygítettek. A férfi látta a gyenge világosságban, mikor kicsit mozdult, hogy az asszony szeme kék s keskeny, finom kezének bőrén átlükített a vér játéka. Egymásban egészen elmerültek, egymást szinte lebegve tartották. Köröskörül ez volt az egyetlen hely, ahol emberek voltak ebben az éjszakában. Még az állatok is aludtak, csak ők harman, nem, csak ők ketten virrasztottak az égi titokért. A csillagász miattuk virrasztott, ma éjjel nem volt soros és csak a kedvükért maradt fent. Nézte őket.

Csodálatos izgalom remegett bennük és a homlokuk olyan volt, mint két fehér kupola. Kezükon áldottság látszott, vérük szinte illatozott, mint a bor s a szívük piros, drága kehely. A férfi úgy érezte magát, hogy szerette volna ünnepiesen megtörni a kenyeret és megáldoztatni a világot.

Az óra ment és a fákat súrolta valami halk szél.

Kis percegések jöttek valahonnét és levélmozdulásnyi neszek.

Nem is vették észre, hogy a csillagász felállt, odament a roppant távcsőhöz, felnyitotta a keresőt, lehajolt és kezdte kutatni az eget, kezében az órával, amely az idő közeledtét mutatta.

Csak arra rezzenek fel, hogy a csillagász azt mondta:

— Ébredjete fel, a kód megérkezett.

Az asszony odament és belenézett a távcsőbe. Először nem látott semmit, gyakorlatlan volt, de aztán a szeme hozzászokott a furesa térhez és egyszerre megpillantotta a csodát. Ott volt előtte az Andromeda-kód. Valami tejszerű, izzó, birkozó forrongást látott az űr végtelenjében, valami roppant, néma és fénylő, ködszerű halmazt, valami amorf-világot. Megdöbönt. Tudta: többmilliónyi fényre tőle valami új, titokzatos erők birkoznak előtte, az anyag híg és bizonytalan állapotában forrongva keresi a formát. Végig nézte, végig remegte az egésztestét. A kód közepén forró, tiszta mag s körülötte a vonzás és a megtermékenyítettség lihegő igézetében zúgó és átjárt parányimilliárdok keresnek a roppant és forgó iramban elhelyezkedést, keresik maguk értelmét, helyet a rendben, nyugalmát és harmóniát, voltak kifejeződései: megszületni, eggyé sűrűsödve megszületni törekszenek. Igen. Erők törekszenek a megmutatkozásra, új világ alakul. Szabadszemmel nem is látható, de a roppant vonzás ereje elhat a földig s iramuk robajától harsogva a világűr.

— Ó! — mondta az asszony és szédült, mikor átadta az urának a helyét, s arca sápadt volt és hűvös, mint az elefántcsont.

— Szép? — kérdezte a csillagász.

De csak a férfi felelt rá.

— Csodálatos.

— Milió éve kezdődött és millió évig tart még, mire világ lesz a kód helyén, — mosolygott a csillagász. — Milyen kicsik vagyunk mi emellett! Az ember csak a távcső felfedezése óta érzi igazán, hogy milyen parány.

Aztán az Andromeda-kód kiszárgult a távcső látóköréből, millió fényévnnyire szökkent s ők ketten ott maradtak egyedül. A motor összehúzta a tetőt, a zár kattant és a nagy lámpa kigyúlt. Akkor a csillagász ránézett az asszonyra s megijedt.

— Milyen sápadt mag!

S az ura is észrevette.

— Milyen sápadt vagy! Mi baj?

— Semmi, — mondta az asszony. — Ugy

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ara 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

látszik, a millió fényévtől megszedültem egy kicsit.

Mosolyt próbált, de alig sikerült.

Lementek, a férfi belekarolt az asszonyba s a csillagász köszönt:

— Jóéjszakát.

Ők vissza:

— Jóéjszakát.

S mentek. Lábuk alatt kicsit zörgött még a kerti út kavicsa, aztán kiértek a törzsek közé s egyedül voltak. Fák áradtak mellettük, kocsányok és indák igyekeztek szerteszt. A hegyekben hatalmas erő feszült s az erdő feketén és lihegve aludt. Ők ketten megálltak és egyszerre az asszony remegni kezdett.

— Mi az? — kérdezte a férfi. — Fázol?

Feléje fordult s akkor rémülten vette észre, hogy az asszony sír. Magához kapta.

— Mi baj? — kérdezte. — Mi bánt?

Az asszony remegve kereste a szemét.

— Gyermekem lesz, — mondta zokogva. — Most megmondom, gyermekem lesz és félek, hogy belehalok a szülésbe. Szörnyű erő az!

És a lihegő Andromeda-kódre gondolt.

Ot álltak és a kinyilatkoztatás súlya alatt a férfi nem tudta hirtelen, mit mondjon. Csak ennyire vitte:

— Ó!

De átkarolta az erőktől duzzadó csendben s az életük összefolyt, mint két egymást kereső folyóam.

— A kód test lesz, — mondta a férfi.

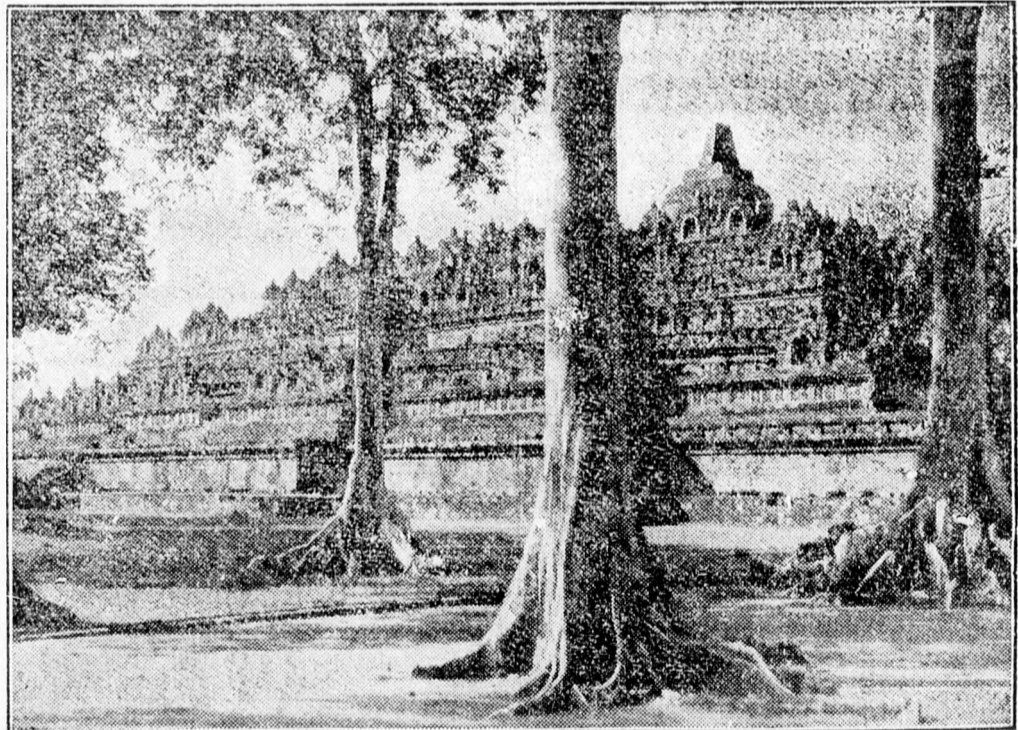
Szinte magába fogadta az áradó fákat erőért és apró keresztet vetett az asszony homlokára.

— Atyának, Fiának, Szentlélek Istennek...

Az életük a végtelent súrolta, a fák zajlottak felettük s a kacsok reszketve kapaszkodtak az ágakon fölfelé. Megindultak, de a füvek, a bokrok, a fák, a hegyek, az ég nézett utánuk s azt mondta:

Majd gyerekek születik.

S ez olyan volt, mintha a világ önmagáról tett volna vallomást.

A Jáva szigetén levő, Djokjakartai ezeréves buddha-templom, amelyben a közeli jövőben, tartja meg esküvőjét a mérhetetlen vagyonu Pakoe jávai szultán, egy milánói gazdag leánnyal akivel Sainé Moritzban ismerkedett meg. Az esküvő Vilma hollandi királynő jóváhagyásával történik

LENINGRAD,

mely a cári Szentpétervár dicsőséges múltját siratja

(Olav Leroi, az egyik francia hírszolgálati iroda levelezője, érdekes riportorozatban számol be a „La Croix” című francia napilap hasábjain „Pérégrination au Royaume Rouge” összefoglaló cím alatt szovjet-oroszországi tapasztalatairól. Ebből a cikksorozatból ragadjuk ki az alábbi, érdekes leírást.)

Immer hűsz esztendeje, hogy a forradalom véget vetett Szt. Pétervár főhatalmának Moszkvával szemben. Attól kezdve, hogy Nagy Péter cár a XVIII. század elején letette a Szt. Péter és Pál erőd első alapkövét, Pétervár egyre növekedett, míg világhírűvé s egyik legszebb fővárossá fejlődött. A Néva partján pompás paloták emelkedtek; a város azonban nem szabadulhatott baljós látú hírnevétől, hogy „csontokra” épült, tekintettel a szerencsétlenek nagy számára, akik ezen a mocsaras partmelléken vesztették életüket.

Nagy Péter ezt a várost arra szánta, hogy „nyitott ablak legyen Nyugat felé” és valóban azzá is lett. A város magánviseli Nyugat minden bélyegét. Szt. Pétervárnak pompás útjai, körútjai és terei vannak, mely utóbbiakon 60—100 ezer ember gyűlhet össze.

De... Leningrad nem Pétervár többé. És nem csupán a név az, ami megváltozott.

Pétervár volt az a város, ahol Lenin 1893-ban megkezdte forradalmi ténykedését és folytatta ravaszabb és jobban átgondolt aknamunkáját, mint fivére, akit az 1887. évi összeesküvés meghusulása után felakasztottak. Pétervár az a város, ahol az 1905. évi véres forradalom lejátszódott, amikor a megszámlálhatatlan tömeg Gabon pópá vezetésével a téli palota elé vonult, hogy a „cártól igazságot nyerjen”, — és sortűz fogadta, mely a halottak és sebesültek szárait terítette le a palota körüli utcákon.

Az 1917 februári forradalom a munkások és katonák műve volt s az első különféle fajta „tanácsok” megteremtésére vezetett, amit csakhamar az egész országban utánoztak.

Mégis, azt kell mondanunk, hogy a bolsvisták kevésbé hálásaknak mutatkoztak a város iránt, amely bölcsője volt a felszabadító forradalomnak. A kormány székhelyének Moszkvába történt áthelyezése kemény csapás volt Pétervárra.

A névváltoztatás, amelyre Lenin halála után került sor, nem sokat javított Pétervár, illetve most már Leningrad helyzetén. A pompás paloták lassú lefogyás tanui lettek a méltóságteles folyam partján. Egyeseket múzeumoknak rendeztek be, amelyeket alig látogat más a külföldi turistákon kívül, — esetleg néhány kíváncsiságos a munkásosztály köréből.

Muzeumlátogatás — idegen használatra

A munkásosztály múzeumlátogatására vonatkozó statisztikák kedvező következtetésekre vezetnek; ez azonban lényegileg nem sokat jelent. Időről-időre ugyanis egyes munkáscsoportok rendeletet kapnak, hogy meghatározott időben ezt vagy azt a múzeumot meglátogassák. Látogatás előtt azonban nem arra oktatják ki őket, hogy milyen művészi szempontból csodálják és értékeljék az eléjük táruló festményt, vagy egyéb műremeket... Arra nézve kapnak pontos és szakszerű kioktatást, hogy hogyan viselkedjenek a remekművel szemben... arra az esetre, ha külföldi turisták vannak jelen.

Soha és sehol a világon nem kezelték még annyi előzékenységgel, mint annak a tökéletesen fűtött múzeumnak meglátogatásakor, amelyet kizárólag a forradalomnak szenteltek. Minden elképzelhető eszközt igénybevettek a propaganda céljaira és a hivatalos vezetők kiapad-

hatatlanok voltak a tárgyismeretben. Jól értették annak a módját is, hogy a külföldieket két, szigorúan elhatárolt osztályba sorozzák. Az első osztály a kommunista szövetségek, vagy szabadgondolkodók külföldi kiküldötteiből áll. Ezek hosszasan tanulmányozzák az Isaac szé-

Séta a kihalt kikötőben

Leningrad váratlan csalódást keltett bennem. A propaganda-kiadványok és az Inturist jelentései úgy tüntetik fel, hogy Leningrad Szovjet-Oroszország első kikötője. Ha ezt az állítást betűszerint vesszük, önkéntelenül arra kell gondolnunk: milyen nyomorúságos lehet a löbbi kikötők helyzete?

A dokkok a város területén hat-hét kilométerre terjednek ki. Vártam, hogy viszontlátom itt azt a komoly, sőt lázas éleltséget, amellyel más kikötőkben találkozhatunk. A rakpartok azonban kihaltak voltak s alig lehetett ott látni mást, mint néhány ide-odatévelygő matrózt. Egyetlen érkező, vagy távozó hajó nem tünt fel a hatalmas Néván; mindössze néhány faszállító úszály és két halászbárka... a látvány valóban vígasztalan volt. Az ember önkéntelenül vasárnapi munkaszünetre gondol, de a szovjet naptárak nem ismernek vasárnapot, sőt még egy valóban mindenki számára biztosított pihenőnapot sem.

Moszkvában azt mondták nekem, hogy a januárban teljesen befagyott kikötő vizét rendszeresen felszabadítják a jégpáncél alól jégtörők útján. Erre fölvettem magamban a kérdést: vajjon egyáltalában szükség van-e erre?

Válasz P. F.-nek, verseket kérő soraira...

Verset írni — már elfelejtettem!
A tollamat nyugalomba tettem...
Egész más — ami most engem bizgat!
Cselédkérdés problémája izgat!...

Hat szakácsnőm volt az elmúlt évben
A hetedik most állt helybe éppen —
Am a főztjét egynek sem ehetttük
A „modorát” — egynek sem szerettük...

A ház ura, — lefogyott egészen...
Panaszkodott... gyáván — vagy merészen —
Sóhajozott, ha a gyomra kordult —
Végre, hozzám e szavakkal fordult:

„Hagyj fel kedves az irással
S én felhagyok a sirással!
Nem ehetem rimet — odát —
— Máris nyakalom a szódát...”

Tartson inkább gondban-lázban:
Puhul-e a nyúl a pácban?
Vagy: a farsangi csöröge
Valójában tő: csörög-e?

Káppan, pulyka meg van sülve?
A pástétom ki van hülve?
S ha káposztaleves lenna —
Füstölt kolbász van-e benne?

Meggondoltam: a kívánság jogos
Érthetően — feltűnően okos!...
És azóta —

Főzőkanál forog a kezemben
Irodalom? Dehogy van eszemben!
Konyha szaggal van a fejem tele
Gondolatok nem ülhetnek bele!...

Igy esett ki a toll a kezemből —
Igy lett „rántás” — a legszebb versemből.

HORVÁTH ÁRPADNÉ

kesegyházban berendezett vallásellenes múzeumot. Ezek itt megtudják, hogy a vallás elleni harc teljes sikerrel járt, hogy egyszersmindkorra végeztek a vallásos eszmékkel és hogy utánozniok kell ezt a példát. A tulajdonképeni turisták a második osztályt alkotják. Ezek az Ermitage-ba mennek, hogy megcsodálják azt a gondosságot, amellyel a kormány a művészi kincseket megőrizte. Ezeknek egyáltalában nem mutatják a vallásellenes múzeumokat, hanem a székesegyház csodálatos kupoláját, ahonnan pompás panoráma tárul elénk a távoli finn öböről és balti szigetektől. A régi patricius házak nagyrésze azonban elhagyatva áll és siratja a dicsőséges múltat, amikor még Pétervár a diplomaták és a pompás téli mulatságok városa volt.

Megkérdeztem e tekintetben egy hivatalos vezetőt, az Inturist egyik női alkalmazottját. Semmiféle választ nem adott, hanem szó nélkül eltűnt egy pillanatra, majd visszajött s a kezembe nyomott egy szovjetnyelvű kis munkát:

— Ime, — mondotta, — a legutolsó évek statisztikai kimutatásai. Amint láthatja, kedvezőek.

De hát mit csináljak én ezekkel a hivatalos számokkal? Nem azért jöttem Oroszországba, hogy statisztikát tanulmányozzak, hanem hogy lássak embereket. Embereket akarok látni, elfogadhatóan öltözötteket, akik megelégedetteknek nyilatkoznak a munkafeltételek és életszínvonal tekintetében és akik azt állítják, hogy jobb sorsuk van, mint más országok munkásainak! Vagyis: úgy vélem, hogy egy új paradicsomot fogok itt találni.

De a „csalhatatlan statisztikák” és a „sor-sukkal megelégedett munkások” csak szavak, amelyeknek már rég nincs árfolyamuk Oroszországban.

Lényeges különbség van Moszkva és Leningrad lakói között. Ez utóbbiban a népesség külsőre nézve még nyomorúságosabb, mint Moszkvában.

Ez a körülmény elsősorban annak tulajdonítható, hogy Leningradban az úgynevezett kiváltásos osztály lényegesen kisebb számú, mint a mai vörös fővárosban. Ez utóbbi középpontját főként a munkásosztályok alkotják, akik eléggé támogatottnak látszanak a kormány részéről. Ezek azok, akik az úgynevezett mintagyárakban dolgoznak, vagy a kommunista „típus”-üzemeknél vannak alkalmazásban. Ők alkotják a „dekorációt” az idegenek használatára, akik meglátogatják ezeket az üzemeket az Inturist vezetőjének kíséretében. Ők tanúsítják a látogatók előtt a „megrendelt csodálatot” egy köztársaság viszonylagosan kedvező helyzete iránt, mely még „alig két évtizedet számlál.” Ezek azok a „munkások”, akik az idegen turisták által látogatott kávéházakban étkeznek és készséggel válaszolnak a feltett kérdésekre a kommunista elvek előírásának megfelelően.

A „kommunista fa” keserű gyümölcse

Leningradban az „idegen használatra” szolgáló típus-üzemek száma nem nagy. Ezenfelül, az idegeneket előszeretettel irányítják inkább Moszkva felé. Teszik ezt pedig azért, mert Leningrad lakosai, különösen a legutóbbi évek óta, nem látszanak eléggé megbízhatóknak. A város nagyon közel van a civilizált világhoz és kikötői helyzete folytán lakosai gyakran érintkezésbe jutnak Kelet-Európa tengerészeivel, akik nem szégyellik nyíltan kimondani, hogy „a konjunktúra sokkal jobb az ő országukban”... A lakosság azt remélte, hogy leszedheti majd pompás gyümölcseit annak a terebélyes, kommunista fának, melynek fejlődését tőle telhetően maga is elősegítette. A szüret kétségtelenül elérkezett, de nagy kiábrándulással járt, mert a gyümölcs telve volt keserű ízzel.

És Pétervár lakossága most visszasírja azt a dicsőségben gazdag múltat, melynek szálait erőszakkal ő maga tépte szét.

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asthmában, tüdőcsucs-, vagy légesóhurutban, szédülésben, tüdőkatharrusban, idült köhögésben, allandó rekedtségben és nátha-lázban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával, Dr Guttmann orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar“ (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel.

Írjon egy levelezőlapot (6 leies bélyeggel) alanti pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 847, Müggelstrasse 25-25 a.**

Vándor-bölcsesség

(Vázlat.)

Az öreg, világ-bölcs vándor hozzám lépett a sötét kapu-mélyből és így szólt:

— Ne szégyeld magad és sirj! Menj lefelé, a víz mentén, a legutolsó hid-ív alá és sird ki magad. Fektesd homlokod a hideg köpillérre. A kő és a hullámok enyhét adnak. Az idegenség kegyetlen és nem ismer irgalmat. Felkap és átfórnál. Megkezdődik benned a nagy átalakulás. Mély és határtalan honvágyad fájdalma. Mély, mint az éjszaka és végtelen, mint a tenger. Azt kérdezed, hogy az ember belepusztulhat-e a honvágyba? Minden ember belehal a maga fájdalmába. Nevezd, ahogyan akarod: honvágnak, vagy messzeség-fájdalomnak. Tanuja voltam, hogy ennél a kérdésnél még a legelmélebb tréfacsinálók is hangtalanul odébbálltak, anélkül, hogy egyetlen szót is válaszoltak volna. Szomorúan és hallgatagon folytatták tovább utjukat és hordozták elmésségük hazug gunyját bánatuk köré csavarva, mely titokban napról-napra jobban emésztette őket. Csöndes estéken olykor énekelni, majd sirni hallottuk őket. Gyorsan, észrevétlenül haladtunk el mellettük s megkeményítettük sziveinket, nehogy az ő fájdalmuk minket is magával ragadjon.

— Költők is sokat tudnak beszélni erről a titokzatos fájdalomról. Néhányan dalba öntötték. De csak kevesen találták el az igazi hangot.

— Egyikük eltalálta és legszebb, legkitaláltszerűbb dalaival meghalt, mint a hattyu. A százszor-bölcs doktorok persze valamilyen betegséget állapítottak meg nála. Mi azonban — és mindenki, aki őt ismerte, — tudtuk, hogy nagy honvágya ölte meg. „Bolond költő volt“ — mondták mások. De mondd, mi lenne a világból ilyen bolond költők nélkül, eme önféjű, önzetlen emberek nélkül, akik még mernek egyedül lenni és énekelni, imádkozni, hálát zengeni, míg másoknak már nincs idejük arra, hogy az élet értelmét, küldetését kutassák? Menj és olvasd el egyszer részegítő naplófeljegyzéseit és lángoló leveleit, melyeket messze, jeges Északon élő kedveséhez írt. Ezekből kiérzed majd, hogy a költő messzeségtől szenvedett és telve volt vérző hazavágyással. Igen, elégett egy ember a maga belső tüzeiben és nem akadt senki, — egy bölcs, egy koldus, — aki az álhatatos és megváltó szeretet varázsköpenyét reáborította volna.

— Fájdalom és honvágy emésztő lázként

Írta: Petrus H. Steigerwald

borította el ezt az embert. Megmászta hegyeit a déltengeri szigeteknek, ahol foglyul tartották — és belekiáltotta fájdalmát a szélbe. Últ a hegy fehér sziklaperemén és megpróbálta szívének gyöttrő kinjait írásba önteni. Újabb örvénybe jutott. A szavak lángokként csaptak elő és benne és körülötte minden lobogó lánggal égett. Sirni nem tudott. Férfi volt. Igen, ha a könnyek a hazug büszkeség kínai falát keresztül törhették volna, talán elfojtják a lángokat s a beteg szívet felszabadítják... Egyszer nagyon elfaradt és — tisztánlátón és tisztánhallón, amilyen ez a költő volt, — nem hallotta többé a tompa dobpergést a bokrok mögül, nem hallotta többé a rizsföldek susogását, csak hazája magas dóm-tornyának harangjait hallotta, melynek árnyékában hajdan gyermekjátékait játszotta. Hallotta a hazai folyó ütemes csobogását és egyszerre megérezte, hogy mindez messze és számára örökre veszve van.

— Ez történt a költővel. A hívó szótól, mely hazájából óceánokon át feléje kiáltott, nem tudott többé szabadulni. Követnie kellett. Ehhez a honvágy-beteg költőhöz eljött a halál és magával vitte.

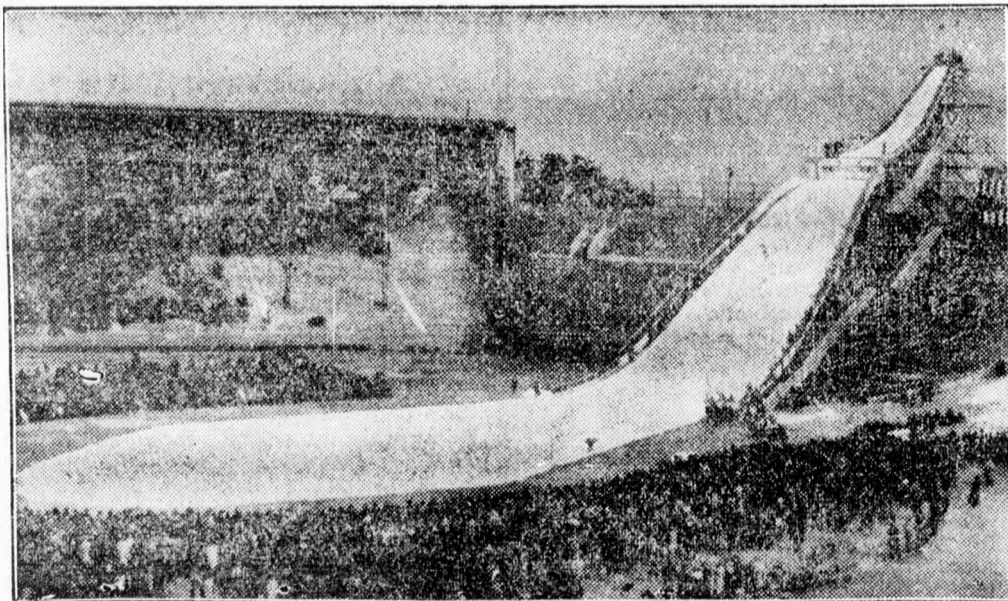
— Tehát, ne szégyeld magad és sirj. A sírás is megnyugvást hoz. Valami új fog születni benned és teret kíván. A folyó mind a messziségbe tör. A könny is. Valami mély, belső átalakulásból szakad fel. Ste ott állsz, megfürödve, megtisztulva saját könnyeid zuhatagában és várod az új, az eljövendő, a hatalmas, az életet felülmutató és megkoronázó, nagy dolgokat.

— Nézd: én öreg vagyok és szürke a sok országot porától. Engem már semmi sem zavar. Belőlem már nem csengnek vágyak. Beteljesültek élet és álmom. Téged azonban egy merész kiáltás hív előre: az ifjuság!

— Tehát menj, menj, bátran utadon és ne nézz körül. Még ne. Csak öreg korodban lesz jogod és időd erre. Menj tehát! Tárd ki karjaidat és vedd magad az élet hullámaiba. Menj!

... És én folytattam utamat — e szavakkal, mint arannyal meggazdagodva — az idegen országotakon, a magas harangtoronyokkal sötétlő esti városban és sokáig ültem álmat-vesztetten egy kiapadt kut hideg kömedrében, míg lábamon remegve átsuhant a hold fehér fénye.

Fordította: FODOR VIOLA.

Művészi ugrásanc Osakában. Japánban is terjed a si-sport. Az osakai base-ball pályán művészi műugró-sáncot építettek, amelyen nagy lelkesedéssel űzik a si-műugrás nehéz, de szép sportját.

Könyvismertetés

Cronin: Réztábla a kapu alatt

Hány fiatal orvos tragikuma, hogy elvegyen az egyetemet, a doktorokkal túlszűfolt nagyváros kultúrája után valamely elhagyott faluban való praktizálásra szorul. A jövőbe vetett nagy tervekkel indul pályájára s ezek ott mind semmivé válnak. A falu sem klinikákkal, sem műszerekkel nem rendelkezik, hogy tudását tökéletesítse s el ne maradjon akkor, midőn a tudomány rohamosan halad előre. Elvágva a tanulás és kutatás minden lehetőségétől, a kenyéretel, a sanyarú küzdelemben öröklődik fel élete. Nem csoda, ha nagy részük zárkózott, morogva, elkecseregett lesz és ivásnak vagy kártyázásnak rabja lesz. Csak kevésben van meg a lelki erő, hogy szegénységgel és a nép közömbösségével vagy rosszindulatával küzdve, nem adja meg magát, hanem munkásságával még hírnevet is szerez. Cronin, a „Réztábla a kapu alatt“ nagyterekü angol regényében ilyen orvostipust mutat be dr Andrew Nanson-ban.

Sorsa egy Istentől elhagyott bányaszfaluba veti, hol csak rozsanó házakat, hepe-hupas, kőszénalakú dombokkal megrakott utcákat, tifusz-bacillusos csatornákat és nagy szegénységet talál. A szélütött bányorvosot helyettesíti s kötelező idegőrlő munkával kapott honoráriumot a beteg orvos kapzsi feleségének átadni, aki abból neki csak morzsákat juttat. De ő nem csügged. A csatornákat megtisztítja az ártalmas bacillusoktól, reggeltől-estig lohol s emellett iparkodik, hogy lépést tartson az orvostudománnyal. Egyenes jellemű, makacsul szókimondó s ezért gyakori az összetűzése. Szókimondó és makacs akkor is, ha ez az ő anyagi érdekeinek rovására megy. Cronin nemcsak az orvosi vonatkozásokat látja tisztán, de egyúttal élelsemű megfigyelő. Egyaránt művész úgy a sötét tónusú, valamint a napfényes színtelők festésében. Meghatódottan és szeretettel kísérjük dr Nanson pályáját. Az elhagyott fészekben szakít magának meg arra is időt, hogy a község- és mézsporról megfertőzött munkások tuberkulózisáról értékes cikkeket közöljön, s általában, szigorú vizsgálata után, megszeresse a mi magántanári címünknek megfelelő jellegét.

Sokszor megrázó epizódokat találunk a fiatal doktor praxisában. Ilyen az, mikor a bányá mélyén rázuhán egy munkásra a hatalmas szikladarab és alóla összeroncsolt karját nem lehet kiszabadítani. Fölötte recseg-ropog és leválni készül a sziklának más része. Itt lent, a szűk, sötét odúban, egy olajbarna pislákolása mellett végzi el dr Nanson a kar amputálását, hogy a munkást megmenthesse. Utána rövidesen lemállik a szikla másik része, leszakad hatalmas robajjal, alig hogy elvitték a beteget. Epp ily lélek-zető, mikor egy szegény munkásasszony tetszhalott gyermekét, nehéz, izgalmas kísérletek után életre kelti. Ezen két műtét leírása orvos' szempontból is bravúros. Alkoholista orvoskollégája dührohamaínak festése és dr Nansonnak ellenük való heroikus küzdelme szívünk mélyéig hat. De nemcsak a sötét alapú képek festése, hanem a napsugarasaké is művészi, lenyűgöző. A fiatal orvosnak tragikus végű házassága a bájos, finomlelkű tanítónővel, Christine Barlow-val, aki dr Nanson bölcs tanácsadója és munkálkodásának fékezője lett, mintegy sokszínű, szép eszivarvány íveli át az orvos életét.

De a mesterj arcképeknek egész sorozata az, mikor Cronin Nansonnak angol orvoskollégáit elvonultatja előttünk.

Nem csoda, hogy ez az igaz életből vett regény Angliában nagy feltűnést keltett s a közönség és kritika egyhangú dicséretével találkozott. A könyv ára kartonálva 185 lei, egészvászonkötésben, tokban 234 lei. Kapható könyvosztályunknál.

Esti miniatűr

Életem minden kincse szétesett,
de őrzek még kedves képeket.
Pár epizód, pár csillogó darab
lelkem tükréből épen megmaradt.

Emlékszem: egyszer tiszta este volt,
áthullámozott egy ablakon a hold.
Egy percre akkor megtorpant a lábam:
nő állt a tágas tündöklő szobában
s ép fésülte fekete, dús növényű
haját keze: a legféhérebb fésű.

HORVÁTH IMR

EURÓPAI ARCÉLEK

Lloyd George Irta: Csiszár Béla

Az angol politika great old manje, Lloyd George a napokban ünnepelte családi aranylakodalmát. Két év mulva ennél egy még érdekesebb évfordulót ünnepel majd, ha Isten életben tartja: politikai aranylakodalmát, ötvenedik évfordulóját annak, hogy megszakítás nélkül képviseli kerületét az angol alsóházban. Ez mindenestre olyan ritka jubileum, amilyennel kevés politikus dicsekedhetik s kevés olyan államférfi, aki a politika első vonalában élt, dolgozott és alkotott évtizedeken keresztül. Az angol államférfi, aki ma már elmúlt hetvennégy éves, nagy idők nagy tanúja is: az angol államélet súlyos krízisét élte át cselekvő politikusként, egyiptomi krízist, búr háborút s végül a nagy, világháborút. Mégis, sokat élt — sokat tapasztalt politikus ellenére ma is hallatlanul friss ember. Jelenleg Dél-Franciaországban él villájában, ahol emlékiratainak a párizsi béketárgyalások történetéről szóló részén dolgozik.

Mindez nem jelenti azt, mintha Lloyd George lemondott volna már végleg a politikai szereplésről. Egyáltalában nem. A parlamentben még sokszor hallani finom gúnyos és páratlan szellemmel telített beszédeit, cikkei sűrűn jelennek meg a világlapok hasábjain és friss elmével foglalkozik a világ külpolitikai kérdéseivel. Az angol politika nagy veteránja 1863 január 15-én született Manchesterben. Apja a prollheli elemi iskola tanítója, majd igazgatója volt, anyja Lloyd baptista lelkész lánya — ebből a szegényes, szerény és puritán környezetből indult el a nagy politikai karrier útjára. Atyját még Mr. George-nak hívták, felesége nevének felvételével lett a család sarjának új neve Lloyd George. Atyja korán elhalt, özvegy édesanyja és nagybátyja nevelte a kis Dávidot. Vizsgáit kitűnő eredménnyel tette le, hamarosan ügyvédjelölt, majd okleveles ügyvéd lett s egy jól kereső ügyvéd-társaságot tagja. Remekül védte az ügyfeleket, sikerre vitt reménytelen ügyeket, így hamarosan ráterelődött a figyelem. A fiatal ügyvéd kedvet kapott a politikához is. Belépett a liberális párba, amelynek programjával demokratikus természete egyedül rokon-szenvezett, titkára lesz hamarosan a carvanon-shire-i liberális lánának, bekerül a grófság kerületi tanácsába, majd a képviselőválasztásokon 1890-ben megválasztják a kerület képviselőjének.

Ekkor még alig huszonhét esztendő, de hamarosan az ellenzék egyik vezetője s az ország küzd fel magát. Az alsóházban a velszi nacionalizmus és a polgári radikalizmus képviselője, bátor és szókimondó hirdetője. Kritikája, szelletes, ötleletes, gyilkos, maró gúnyja, félelmetes debattérré teszik, akitől kormánypárton és ellenzéken egyaránt rettegnek. Heves bírálatokkal kíséri a kormányok külpolitikáját, magatartásukat a különböző angol vonatkozású gyarmati kérdésekben, nem törődik kicsinyes szempon-tokkal, csak a nagy emberi vonatkozások érdeklők, így persze baráti hangon nyilatkozik a bürokráciáról a délafrikai konfliktus idején, amiért majdnem meglinceselik a sovinszták. Lloyd George hamarosan miniszteri tárcához is jut. 1905-ben a liberális párt jut kormányra. Sir Campbell Bannerman alakít kormányt, aki a 42 éves parlamenti képviselőt a kereskedelmi tárcával kínálja meg. Alakalma van tehát most annyiszor hangoztatott reformtervei megvalósítására, amire Lloyd George nem is várakozik sokáig, egész esomó újítást és konstruktív intézkedést léptet életbe. Három év mulva, Asquith kabinetjében kincstári kancellár lesz. Programjában a szegénység elleni harc a leg-főbb pont. Ezt a közterhek igazságosabb elosztásával vélte elérni, ami a pártok körében szenvedélyes harcokra szolgáltatott alkalmat. Lloyd George mitsem törődve a harcokkal és a vámadásokkal, ment a maga útján előre és

sorra életbeléptette szociális törvényjavaslatait és rendeleteit, így a többi között a munkások biztosításáról és az agkori biztosításról szóló javaslatait.

A világháború kitörésekor még a külügy-miniszteri székben ült. Sziszifuszi munkára kellett vállalkoznia: előteremteni a háborúvise-léshez és a felszereléshez szükséges pénzt, meg-menteni Angliát a pénzügyi összeomlástól és vezetnie a municions minisztériumot is. Nagy, óriási feladat volt ez, túlságosan sok egy em-berhez, de Lloyd George tetterővel és lendület-tel, Kitchenerrel együtt lelke volt az angol had-viselesnek és még az a hadügyminisztériumban, ő a pénzügy- és a hadfelszerelési minisztérium-ban éjt nappallá téve dolgozott az angol had-viseles érdekében. Az ő javaslatára vezették be Angliában a háború tartamára a kötelező sorozást is, ami hallatlan merényletnek számított a liberális demokrácia hazájában.

V. György Kitchener halála után a hadügy-miniszteri tárcát bízta rá. Lloyd George érdeme volt az antant vezérkarainak egységes vezérelt alá való helyezése, amire elengedhetetlenül szükség volt, ha az antanthatalmak győzni akarnak. A központosítás hallatlan nehézségek árán, hosszas húzavona után végre létrejött. A legfelső háborús bizottság elnöke maga az an-gal hadügyminiszter. Lloyd George lett. Köz-

R. TOTH LENKE VERSEI

RONGYPOKRÓC

Nem ékes holmi dísznek nem kell,
Es a parkettre sem való,
De nem is kényes, nem fáj néki,
Ha törtet rajta a faló.

S járhat rajta az ólomhadtest,
Az ágyú, tank és kisvasút,
Hurcol két gumielefántot
S egy prém-mackót, nagy pókhasút.

Szuszog rajta egy élő foxi
s négy pufók, kedves kigyerek.
A rongypokrócnak mind ez ellen
Kifogásai nincsenek.

Játék közben gyűrűt lesz s kócos
és mégis boldog végletlen.
Vigyáz, hogy négy hempergő csúpság
Percig se légyen védetlen.

CSALÓDÁS

Az emberek minden ígérnek
S mi nékik minden elhiszünk.
A vége az, hogy társolyunkban
Csupán sok csalódást viszünk.

A szerelem a mennyországot
ígéri s minden kincseit.
Mégis mindégik szív csalódik
s igaz boldogság nincsen itt.

Álmunknak is ígérjük: vár ránk
Hőnöv, dicsőség, aranyak.
Es önmagunkban is csalódunk,
Mi törött szárnyú madarak.

Csak Isten az, ki múltsem ígér,
Es mégis, mégis mindig oszt
S megtölti hitelt azt a szívet
Amit a csalódás kifoszt.

NEM ÍGÉRTÉL!

Nem ígértél selymes palotát, —
Az! mondtad, a szíved adod át,
Lakjam benne, meleg, puha hely.
Átül, mint aranyos kehely.

Nem ígértél drága kincseket, —
Megfosztottuk a té nincsedet
S egy imánk van, mit el nem hagyunk:
— Istnem, nem gazdagok vagyunk.

Minden vasárnapnak lelke van!

Ez a lélek ott tükröződik az egyes vasárnapok liturgiájában, evangéliumi szakaszában. Ennek vonásait ragadta ki

Dr. Gálos László:

Vasárnapok — ünnepnapok

c. munkájában. Minden vasárnap gondolatkö-réből egy teljes körökded értekezést ad ki, amely lelkiivasmánynak elsőranguan alkal-mas, de elmélkedési, valamint beszédanyagul s bőséges forrásul szolgál. Aki pedig az Egy-ház vasárnapi lélekmelegítését az egész hét-re szeretné kiterjeszteni, minden vasárnapnak anyagát részekre bonthatja és így minden napra egy-egy rövid lelkisajátot kaphat e könyvből. A munka így egész esztendőre elegendő.

Ara füzve 240 lel és portó.

Kapható könyvosztályunknál

ben Asquith lemondott, a kormányelnöki tár-cát szintén Lloyd George-ra bízta V. György. A nagy küzdelmet egész Anglia nevében akarja irányítani. ezért nagyszabású koncentrációs lé-pésre szánja el magát, pártok felett álló kor-mányt alakít a pártok vezetőinek bevonásával. Londonban kevés időt tölt, a frontokat járja, végiglátogatja a francia, az olasz és a kelet-európai hadszíntereket s közben heves ostromba kezd az Egyesült Államok hadbalépése érdeké-ben. Jól látja ugyanis, hogy Amerika korlátlan anyagi és ember-hozzájárulása nélkül a hábo-rút az antantnak nem sikerül megnyernie. Ez a „hadművelete” is sikerrel jár, Wilson bele-viszi népét a világegésbe.

A béketárgyalásokon Lloyd George kép-viseli természetesen Angliát. Hiába lép fel azonban a tájékozatlan Wilsonnal és a szenvedélyes Clemenceauval szemben a mérsékelt hí-veként, a tárgyalások eredménye tökéletesen más lett, mint amelyet az angol kormányelnök akart. Elkedvetlenül és bosszúsan tér vissza a szigetországba, ahol újabb kellemetlenségei támadnak, minthogy az angol közvélemény és a pártok elégedetlenül nézték párizsi tevékenységét és éles bírálatban részesítették. A minisz-terelnök, aki 1918 december végén — a háború befejezésének örömmámorában — hatalmas többséget kap a választásokon (öt magát több, mint 13 ezer szótöbbséggel küldi be az alsó-házba régi, hű kerülettel), most kénytelen azt észlelni, hogy népszerűsége csökkenőben, poli-tikai értéke süllyedőben, pártja pedig széthulló-ban... Sűrű sztrájkmozgalmak idegesítik Angliát, a miniszterelnök drákói intézkedése-ket fogantat. akárcsak az írekkel szemben, akik véres és szenvedélyes szabadságharcot in-dítanak az angolok ellen. Pénzügyi pánik járul ezekhez a bajokhoz, amelyeken Lloyd George erőlyesen próbál felülkerekedni, de nem sike-rül. 1922-ben a választásokon a tömegek ellene és pártja ellen fordulnak, Lloyd George lemond, utóda Baldwin, pénzügyminisztere.

Ujból az ellenzéken tehát, annyi harc, anny-nyi siker és annyi küzdelem után. Nekilát most pártja átszervezésének, felfrissítésének, köz-ben reformokat sürget a képviselőházban, éles beszédeket mond, ostromozza Baldwin gyengéit, MacDonald idealizmusát és mértéktelen opti-mizmusát, ragyogó külpolitikai beszédeket mond, cikkeiről napokig vitatkoznak a párt-klubokban... Lloyd George a háború után el-szánt németbarát lett; barátsága azonban Hitler uralomrajutásával elszánt németellenességbe csap át és akárcsak olaszbarátsága, majd — az abesszin-olasz háború után — olasz-ellenessége, az angol alsóház hangulatára is nagymértékben kihat. Jelenleg politikai, helyesebben belpoliti-kai harcokban már keveset vesz részt. A ház külpolitikai vitáiban azonban gyakorta felszó-lal még ma is és szenvedélyes beszédeket mond Anglia érdekeiről és a német-olasz veszályról. Most emlékiratain dolgozik, két kötetre tervezi, naponta háromezer szót ír, úgy véli, hogy rö-videsen elkészülhet művével, amely — bizvást mondhatni — szenzációja lesz a memoire-irodalomnak.

Egy félnap a magyar Olympuszon

Budapest, február hó. A Dunaparton, a Lánchíd mellett áll a Tudományos Akadémia 75 éves palotája. Egyik hétfőn, a felolvasások ülésnapján kerestük föl a renaissance-izlésben épült hatalmas 3 emeletes palotában a hivatali ügyvitel irodáit: a Főtitkári Hivatalt.

Delet ütött az óra. Meghatott, hogy amint a Ferenc József-tér sarkáról befordultam az Akadémia-utcába, egyszer csak egy mereven tisztelő fiatal rendőrrel találkoztam, az Akadémia előtt inspekciózó „karhatalmi közzel”. Vajjon kinek tisztelgett? Megmagyarázta mingyárt Horváth János, az Akadémia főkapusa (üres órában versfaragó, költői lélek), hogy Pesten a katolikus rendőrszemélyzet a déli harangszóra mindig tiszteleg; nem csupán a húsvét körüli lelkigyakorlatok unneplényessége, hanem egész polgari év folyamán tanúsított magatartásuk arra mutat, hogy Magyarországon újabbán a közszolgálatban állóknak testi, anyagi javadalmazásán túl a lelki nevelésével is törődnek.

Ezután a nádorfehérvári harangszós, kedves előkészítés után toppantam be az I. emeleten levő, 4 hatalmas teremből álló hivatalba, melynek feje az Akadémia főtitkára Voinovich Géza dr., az erdélyi írók ismerője és nagy barátja, kinek Arany-életrajzát a „Magyar Lapok” is ismerette (2 nagy kötetben adta ki az Akadémia); mint a Kisfaludy Társaságnak elnöke is nagyon elfoglalt lehet, de legtöbb munkát a napi posta érdemi elintézésére, kérvényező, akadémikusok fogadása mellett a közel 20 ezer holdas Vigyázó-birtokok kezelése, a gazdaságok irányítása jelent. Mint hallom, az őszel építkezni is fognak: a Károly körút sarkán volt 150 éves Vigyázó-ház helyére emeinek 6 emeletes bérházat, Hütl Dezső műgyememi tanár pályanyertes terve szerint. Így tehát ennek a több milliós munkának anyagi előkészítése is a főtitkár vállára nehezedik, de nagy segítségére van a gazdasági iroda (Gerényi-birtok-kezelő tanácsos, Garzó kulturtermék és Tóth erdőmérnök), valamint Vályi Lajos ügyész, város-átya is. Nem akarok többet mondani Voinovich sokoldalúságáról, mint azt, hogy az egykori drámaíró, kitűnő novellista és volt színházi kormánybiztos ezekhez a nehéz gazdasági ügyekhez is ért, még pedig alaposan, az akadémia szigorú hagyományai tiszteletben tartásával. Sajnálatomra, a vég nélkül kihallgatásra várók miatt ezáltal nem beszélhettem vele személyesen, de a titkári iroda tisztviselői készséggel végig kalauzoltak az üléstermekben, a képcsarnokban, amikről lapunk hasábjain már többször írtunk. Így a figyelmős utbaigazítás során tudtam meg, hogy a magyar „halhatatlanok” díszes Olympuszon mily sokat szorgoskodnak a főbb tisztviselők. Így Voinovich Géza is bent van legalább 3-4 délután hetenként az akadémiai üléseken kívül más tudományos és írói testületek felolvasásain is.

Régi vendégjogon állandóan itt tart ülést a Kisfaludy-Petőfi, Nyelvudományi, Történelmi, Néprajzi, Matematikai, La Fontaine, Goethe, Szinyei-Merse (festői és szobrászati) — Társaság, a Klasszikus Filológusok, Filozófusok, irodalomtörténészek köre. Ugyebar elmondható, hogy az egész magyar szellemi élet itt zajlik, a zajló Duna mentén. A fehér jégtáblákat néztem éppen, amint a Lotz-freskós díszteremből átvezettek az Elnöki Tanácssterembe, melyről oly meleghangú cikkekt írt egykor a mi állandó tudósítónk dr. Gergely, a tavaly elhunyt nagy elnök: Berzeviczy Albert titkára, most az akadémia fogalmazója. Fölkerestük tehát régi munkatársunkat is, éppen a nagyon elfoglalt főtitkártól, referátártól jött, s a továbbiakban neki adjuk át a szót.

— Ki most József főherceg, einek ur informálóját az Akadémián? Hogy készítik elő a felolvasó üléseket? Hogyan oszlanak meg a belső tagok, a magyar tudósok, szakok, stb. szerint? Hová valók születéshely szerint? Mily a fontosabb kiadványok?

Ezre igen szívesen tetszett dr. Gergely Pál munkatársunk, a „Magyar Lapok” régi olvasóinak régi ismerőse, az egyik faragott tölgyfaasztal mellé és II. Rákóczi Ferenc zborói karoszékeben hallgattam a színes magyarázatot az akadémia szervezetről, életéről, nagy magyar tudósaink adatairól.

Most összesen 234 belső tagja van az Akadémiának.

— Sajnálom, ugymond, dr. Gergely, hogy nincs szerencsém dr. Kibédi Varga Sándor professzornak, a hivatal vezetőjének bemutatni koléga urat, mert hivatalos tárgyalás miatt távol van, pedig tőle sokkal érdekesebben megtudna, mily fáradsággal készül év elején az Almanach, melyek 8 éve éppen az ő szerkesztésében jelennek meg. Pl. a tavalyi, 312 oldalas kötet felsorolja a tagokat a 3 osztály és megválasztásuk sorrendjében, aztán a 24 állandó bizottság névsorát, a tagokat életkor, lakhely és születéshely szerint, ugyancsak irodalmi munkátaikat is közli; végül a volt elnökök, másodelnökök, főtitkárok

névsora után a 112 év alatt elhunyt összes tag nevével s főbb adataival. A legöregebb, 91 éves Schneller Istvántól (a Ferenc József egyetem elnöki utolsó magyar rektorától) kezdve a legifjabb, 35 éves Ligeti Lajosig a következő érdekességeket emelem ki: 17 tag van 80 éven felül, 49 pedig 70. és 80 év közötti. Megválasztása szerint legelső Károlyi Árpád történész, 57 év óta tag, utána Szinyei József főkönyvtárnok, nyelvtudós következik, 53 éves tagsággal! Azt is kiemelem, magam is erdélyi lévén, hogy Transylvania földje összesen 47 tudóst adott, egyenesen székely származásúak: Barabás Samu, Ravasz László, Darkó Jenő, Kolozsvári Bálint, Gelej József, Jakabhazy Zsigmond, Hlyés Géza, Bartók György, Gyulai Zoltán, Tuzson János, az igazgatóságban pedig gróf Mailáth József, szeretett erdélyi püspökünk fivére. Szakok szerinti: nyelv és széptudományi körben dolgozik 65 akadémikus (ebből 6 tiszteleti tag), bölcséleti, történelmi és társadalomtudományban 89 a művelője (8 tiszti tag) és a matematika és természettudomány körében 80-an működnek, mint országos, sőt nagyrészt világhírű magyar elmék.

Minden hétfőn délután tartanak ülést az osztályok sorrendjében, egyszer havonta pedig u. n. „összes ülésen” mutatnak be általánosabb igényű, nagyközönséget is érdeklő művet, s zárt üléseken tárgyalják a költségvetést és elszámolást s a tagokat érintő ügyeket. Ezen elnökök kizárólag az elnök, kinek mindig a főtitkár tesz jelentést. Az osztályüléseken azok elnöke az irányító, sorban a következők: Melich János nyelvtudós, Korné Gyula filozófus, Tangl Károly, a fizika professzora a Pázmány Egyetemen. Az akadémia ügyviteléről az Ertesítő számol be, félévenként, irodalmi, esztétikai dolgozatok folyóirata a Gyulai-alapította Budapesti Szemle, a nyelvműveléssel foglalkozik a „Magyarosan” c. havi folyóirat, ezenkívül még a következő időszak tudományos kiadványok elnök: Nyelvudományi, Irodalomtörténelmi, Hadtörténelmi közlemények, Archaeologiai, Matem. és Természettudományi Ertesítő. Mennyi figyelmet igényel a 8 folyóirat szerkesztőivel való tárgyalás, a nyomdákkal alkudozás, kiadói iradatok adottság, elszámolások ellenőrzése. Ez utóbbi éppen egyik széles, felelős területét teszi ki munkakörömnek, ami mellett ott van a napi posta jelentős része: a bankok levelezése, aztán jegyzőkönyvek készítése, stb. Szóval hála Istennek, van min tevékenykedni.

Elénk kapcsolatban állunk a 17 államból választott külsőtagokkal is; a 24 német, 6-6 osztrák, angol és francia, s a 16 olasz tudós nem-

* Tulságosan vörmes embereknél, kiváltképp, akiknél az igen nagy nedvesség mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete, gyakran jelentkezik kitűnő hatással szokott járni, ha néhány héti naponta reggel, éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

csak számbeli többségével, de nagyobb személyi kapcsolatával is gyakrabban ad életjelt. Olykor, Pestre jövő külföldiek a Szellemi Együttműködés bizottsága keretén fel is olvasnak, mint tavaly Stein Aurél, a világhírű keleti utazó. A fiún és lengyel barátaink mellett 5 amerikai is külsőtag lett, magyar vonatkozású cikkeik miatt. Szóltam a 24 bizottságról. Ezek tárgyalnak, bírálják meg kiadásra kerülő könyveket, vitás kérdéseket, évente 4-5 ülésük keretében.

Meg kell említenem, hogy kibédi Varga Sándor, a filozófia rendk. egyet. tanára is erdélyi, szentgericeai székely ember! Berlin, Jéna, Heidelberg egyetemei után Szegeden avatták sub auspiciis gubernatoris doktorrá 1924-ben. Nemsokára magántanár, majd tavaly rendkívül professzor lett: a Filozófiai Társaság titkára és a Humboldt-Stiftung magyar előadója. A magyar kormány hozzájárította a Németországba küldött ösztöndíjasokat, nemzeti és tudományos szempontú kioktatásra. Önálló filozófiai nagyobb munkái (Transzcendentális dedukció, Valóság és érték, Rickert II. filozófiája — ez akadémiai kiadvány — Az ismeret-elmélet fogalma, stb.) mellett s theologiai és egyetemi előadásokon túl is székely szívósággal, fáradhatatlanul látja el hivatalát. Ezt úgy tessék elképzelni: mintahogy az időnként változó rektorok mellett van minden egyetemen egy hivatalvezető, vagy a parlamentben: elnöki osztályfőnök, úgy itt is a főtitkár hivatalát ily állandó jellegű hivatalvezető irányítja. Az 5 tisztviselőn kívül a 8 főből álló szolgálati személyzet látja el a többi munkát; meg, egyzem, hogy az 5 főtitkári tisztviselőn kívül a könyvtárnak is van 8 jórészt állami beosztású tisztviselője, míg az említett 5 autonóm akadémiai ur, illetve hölgy nem az állam kinevezettje, hanem egyenesen az elnök uré.

A hatalmas, 660 ezer kötetes könyvtár, a mindig igényes felolvasások (gyakran vetített képes népszerűsítő dolgok), irodalmi matiné (pl. Shakespeare szellemlemb) a legszelebb közönséget vonzzák ide. Áldott legyen a nagy székelyi, majd egyezked fordultával jött új megalapítónk: gróf Vigyázó Ferenc emlékeztet, hogy létrehozta, megerősítette a magyar nyelv és a tudományágak fellegvárát, a szerényen és kitartóan kutató magyar tudósok Olympuszon!

— Ezzel a lelkes bucsuszóval váltam el informátoromtól és megértem, hogy a „Magyar Lapok” közönsége részére időnként beszámol a tudományos munkákról, tervekről.

—Kányafői.

Fraulein Fáni

írta: Somfay Marait

Az öreg orvos — a kisváros felét ő segítette világra, ő gyógyította meg kanyaróból, számarokhőgésből, mandulagyulladásból és egyéb betegségekben — dörmögve kászálódott ki kabátjából. Feléle, a természetes katonás Liza asszony mosolyogva találgatta, míg segített urának a kabátlevévesben.

— Megint a Fáni?

A csonka mondatra indulatosan bölintett igent az orvos.

— Az! — s még indulatosabban kitért. — Ki a csuda lehetne más?!

Liza asszony mosolyogva megmélyült.

— Mit követett el már megint?

Az orvos legyintett.

— Mit?! Elég az, hogy a világon van! Az embernek örökös „en garde” állásban kell lennie a közelében. Ha királylány volna, akkor is sok lenne már a faxni, amit vele művelnek. — Recitáló hangon sorolta Fraulein Fáni körül hullámzó bajok közül néhányat. — Fraulein Fáni alszik, halkán beszéljek, nehogy felébredjen. Fraulein Fáni ideges, ne üljek a közelébe. Fraulein Fáni... Hah! Te is mit kérdezel róla! Legálább itthon ne forogjon körülötte a világ. Elég belőle a grófnénál.

A grófné páciense volt az orvosnak. Fiatalasszony kora óta járt a házukba. Nyolc gyerekét ápolta, gyógyította, vizsgálta, a gróf asztmáját, érelmeszesedését is ő húzta ki hetvenhat éves korig. A grófné fejfőrcsire, gyomorpanaszaira ugyancsak ő adta a legjobb orvosságot, tanácsot. Meg is becsülték illően. Az orvosi látogatásokkor — hetenkint háromszor kellett megjelennie — egy kis bizalmas beszélgetés, üdögélés a grófné intim, kedves bordó szalonjában, egy kis tokaji vagy cinzano, melléje valami finom édes, meg sós sütemény nyomtatónak, mindig kijárt neki. A legremekebbül mennének a dolgok a grófnéval, ha Fraulein Fáni nem volna a világon. Vagy legalább a grófné ne törődne vele annyit. De

mióta a gyerekei elszéledtek mellőle, megnősültek, férjhezmentek, azóta Fraulein Fáninál nincs fontosabb a grófné számára. Amint egy őszinte vallomásaiban kijelentette a grófné, Fraulein Fáni lénye hat rá a legkellemebben. Elmulasztja a rossz kedvét, fokoza a jó hangulatait s mindenképpen olyan bűbajos, hogy bearányozza körülötte a világot. Ha nem volna, rettenetes volna és az, hogy van: igazi ajándék a sorstól. No és ami a ragaszkodást illeti, ezen a téren Fraulein Fáni mérték nélkül szeretetéhez és őszinteségéhez senki nem hasonlítható. Így a grófné! S ami a legnagyobb méreg volt az orvos számára a beszélgetésben, az az volt, hogy nem lehetett ellenvéleményt mondania. Közel negyven éves ismerettség alatt sokkal jobban kitapasztalta a grófné egyéniségét, semhogy kokázhat nélkül megpróbálkozhatott volna Fraulein Fáni jótulajdonságainak kicsinyítésével. A lelkicsínylésről vagy a jótulajdonságok el nem hívéséről nem is szólva. Meg kellett tehát elégednie azzal, hogy választ nem adott, csak hümmögött és laposakat pislogott Fraulein Fáni felé, ki fontoságának teljes tudatában, igen öntudatosan ült a grófné közvetlen közelében, az arany koszorúkai beszélt, bordószínű, gyönyörű selyembrokát-székekben. A hümmögésre és pislogásra a grófné gúnyosan meg is jegyezte, hogy nem is hitte volna, hogy ilyen rosszmagú ember az orvos. És még azt is mondta, hogy még sokkal nagyobb hallgatásra sem zárna ki a szívéből senkit. Különösen olyant nem, akinek az érzelmeiről annyira meggyőződött, mint Fraulein Fáninál. Ezen a napon vette tudomásul az orvos Fáni megdönthetetlen uralmát.

— De hát tulajdonképpen mi történt Fraulein Fáni körül? — kérdezte Liza.

— Nem körül, hanem rajta! — javította ki a helyhatározót az orvos.

— Rajta? — csodálkozott Liza asszony.

— Igen: rajta. Ráleptem a lábára.

— Szent Isten! — rémüldözött Liza asszony. — Elájult?

— Ki? Fraulein Fáni? Nem! — dörmögte az orvos. — De a grófné majdnem.

— És Fraulein Fáni... ő mit csinált?

— Mit csinált volna? Visított.

KERESZTREJTVENY

7. (208.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12										
15										
19										
27										
32										
35										
40										
46										
51										
55										

Beküldendő: Vizes: 1., 27., 55., függ. 1., 11. és 25.

Beküldési határidő: február 24.

Vízszintes sorok:

1 Kormányforma. 12 Regény- és színműri vezetőkéne. 13 A fának van. 14 Menyétféle. 15 Azonos mássalhangzók. 16 Zománc. 18 J-vel és vissza: Becézett férfinév. 19 Vissza: Állati hang. 20 Vissza: Méltóság. 21 Idegen kötőszó. 23 Rangjelzés. 24 Ékezetpótlással: Szerszám. 25 A francia főnemesség egykori neve. 27 Híres külföldi buszjáráshely. 30 Skálahang. 32 Vissza: Van ilyen árjegyzék is. 33 Ami betűi felcserélve. 34 Becézett női név. 35 Tör ikerszáva. 36 Feles ékezzettel: Arab imaház. 37 Magyar zoológus vezetőkéne. 39 Tagadószó. 40 Két a. 42 Szeszessital mássalhangzói. 43 Kívül. 45 V. U. 46 Könyv része. 48 Névelővel: Tejttermék. 50 Kémlél. 51 Ékezetpótlással: Drágakő. 53 Vészjel betűi felcserélve. 54 R-rel a végén: Gonosztevő. 55 A pókok egyik családja.

Függőleges sorok:

1. Mezőgazdasági tevékenység. 2 Kikötő Aputáiban. 3 Falun hóven van. 4 Magyar író monogramja. 5 Buddha felekezet. 6 Bevetetlen számtőföld. 7 F-fel a végén: Autómárka (vissza). 8 Gabonaféle mássalhangzói. 9 Francia bortokos-

némás. 10 Szavazategyűjtő edény. 11 Szerzeteskongregáció. 16 Mássalhangzó fonetikusan. 17 Két igekötő. 20 Az utolsó betű kettőzésével: Mesebeli madár. 22 Személynévadás. 24 Névelővel: Gabonaféle. 25 Elhelyez. 26 Magyar író vez. kéneve. 28 Utószin franciául, fonetikusan. 29 J g, idegen nyelven. 31 S. G. L. 34 T-vel, felköszöntő. 36 Magyar író vezetőkéne. 38 Ázsiai folyó. 41 Földműves szerszám. 43 Magyar festő vezetőkéne (1802-1868). 44 Biztatás. 45 Ily-n hoz is van. 47 Buvar. 49 Vissza: Útőlap. 50 Ház. 52 Francia névelő. 54 Házállat.

5. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Eltitlakal téged az anyai csóktól. — A gárda meghal, de magát nem adja meg.
Helyesen megfejtették: Aba Jenő, Csiby Károly, Csuka Dezső, Dobos Áron, László Antal, Somlyó István, Rácz Gerő, Mihály Imre, Prohászka Gyula, László Dénes, Balogh József, dr Balogh János, Kovács Gizi, Pál V. Géza, Pál Bóla, Lov István, Csiby Lenke, Ruszosák Endre, Csompó István, Illyés József, Bálint Barna, Kacsó Ferenc,

Liza asszony a második tal ételből mert nagy gondoskodással az ura tányérjára. Az utolsó mondatból, amit hallott, úgy megijedt, hogy abbahagyta a merést.

— Elvesztette azt a házat?
 — Dehogyan vesztettem! Mindössze szabadságot kaptak egy kis időre. Eppen rám is fért. Sok a beteg ebben az átmeneti időben, tiszta nyereség, hogy hetenként három vizitem elmarad. Ha tudom, hogy ez lesz a lábálépésem eredménye, akkor... abban a reményben, hogy úgy hosszabb szabadságot kapok... hát a nyakára lépek Fraulein Fáninak!

— Ugyan no! — csitította és róttá egyszerre mérges urát Liza asszony. — Mért mond ilyeneket, amikor nem úgy érez, ahogyan beszél. Nemrég mondta, hogy valóságos áldás a Fraulein Fáni a grófné mellett. Pótolja az elszéledt gyerekeket. Kitalálti öregségének magányosságát. Szórakoztatja. Nyugtítja. Kedves jelenség, halk, okos.

— Mondtam... mondtam! — dohogott az orvos. — Nem szívom vissza. Ugy van, amint mondtam. De engem hagyjanak ki a játékból. Nekem nem a világ közepe a Fraulein Fáni. En nem akarok körülötte táncolni.

— Csak a parányi, csópp lábán — hangsúlyozta gúnyosan az utolsó szót Liza asszony.

De tudja meg, hogy ennek egyedül Fraulein Fáni volt az oka. Örökké ott kering a grófné körül. S amikor búcsúztam, a hátam mögé került és így történt a tragédia. Nem tehettem róla.

— Legalább vizsgálta volna meg szegénykének a letaposott lábát.

— Miután kitaláltak?

— Maga orvos. Orvosnak ilyesmire nem kell engedélyt kérni. Bement volna és a maga ismert erélyességével követelte volna a fájós láb megmutatását. Megmasszírozta volna. Irt volna valami orvosságot neki és szent lett volna a béke.

— Esetleg. De az is megtörténhetett volna, hogy nekem esik az az elkényeztetett fekete boszorka és kikaparja a szememet.

— No, no, no! Csak ne olyan lobogó fantáziával. — intette Liza asszony. — Ebből után még átmehet és megteheti, amit mulasztott!

— En?! — kérdezte felháborodott tiltakozással az orvos, amelyből világosan kihangzott, hogyha fejére dől a ház, akkor sem megy ki belőle a grófnéhoz, amíg nem hívják.

De hamarosan hívták. És, amikor hazajött, ugyancsak víz hangulatban volt. Sűrű nevetés közben adta le a Fraulein Fáni körüli híreket.

— Kutya baja a kisasszonynak. Feseen illembelleg, mintha sohase léptek volna a lábára. De velem azért éreztem, hogy emlékszik a multkor tiúkszemtiprásra. Villámokat szórt a szeme, amikor meglátott. Még fúj is. De ma egyébként is széles körben dúl a mérge a grófné házában. A parádés kocsis majd szétreped, úgy dühöng Fraulein Fánit kell megkocsiztatnia.

— No csak nem? — hitetlenkedett Liza asszony.

— De bizony igen. Fánika eleped a kocsi-kázásért.

— Hogy tudják? Mondta?

— Mondani nem mondta. Nem mond ő soha semmit, de kiolvasták a szeméből. Illetve a grófné olvasta ki.

Liza asszony hitetlenkedése csak nem akart előltni. Lehetetlennek tartotta az ötletet. Fraulein Fáni egyedül a grófi kocsi-ban! A bakon a parádés kocsis, meg az inas. Akármilyen kedvenc is Fraulein Fáni, mégsem való, hogy a grófi kocsi-ban üljön és kocsi-kázassék. Az orvos elégedetten nézte felesége botránkozását. Meg is jegyezte:

— No, lelkem, elég volt már magának is a Fraulein Fáni-féle komédiákból?

De Liza asszony nem mondta.

— Csak első hallásra furcsa dolog — vélekedett. — Ha az ember meggondolja, hogy a grófné nyolc gyereket hozott a világra. A szegényeknek bőkezű pártfogója. A betegeknek és minden támogatásra szorulóknak szíves segítője, akkor egy kis különöséget el lehet neki nézni. De azért azt a kikocsizást megnézem.

Meg is nézte. Ott találkozott a grófi kocsi-val a városi rétek mellett húzódo erdő szélén. Két fényesszőrű pej roborzott vele. A galambszürke ülésen pedig ott ült Fraulein Fáni. Kényes-lustán, gögösen nyúlt el. Fekete szőrében, mint két drágakő, ragyogott zöld szeme

Medvés Margit, Mogyoróssy Karola, Orbán Ferenc, Tráger Nusi, Kiss Ferenc, Borsos Vilma, Heltainé Szenek Olga (Róma), Derzsi Zoltán, Papp Mózes, P. Réthy Apollinárius, Kanabé Mihály, Csibák János, Juhász Antal, Lázár Béla, Keresztes László, Glósz Edith, P. Darvas Elnác, Marton Emília, Schultz György, Zonda Magda, Katolikus Leányegylet (Szinérváralja), Oberst Béla, Gáll Mátyás, Hodács Ágoston, Domokos János, Garda Ferenc, Bánky Árpád.
 A jutalomkönyvet Medvés Margit (Periam) nyerte meg, elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI

G. E. (Udvarhely.) A legendás francia mondás eredetileg így szól: „A gárda meghal, de magát meg nem adja”. Allitóltag Cambromne generális mondta ezt Napoleonnak, s több, Napoleonnal foglalkozó könyv is felemlíti.

Katolikus Leányklub (Szinérváralja). Sajnos, technikai okokból nem közölhetjük, most az Önök által reklamált rejtvényeket. De rövidesen azokra is sor kerül.

G. F. (Gyulafehérvár.) Örömmel üdvözljük megfejtőink táborában. Természetes, hogy a sorolásban Ön is részt vesz.

Asszonyoknak

Tavaszi kalap-divat

Eláruljuk, hogy tavasszal nemcsak a mezők, kertek és parkok öltenek virágdíszit, hanem a női kalapok is. Divatos lesz az olyan kalap, mely virágból készül, míg mások fejükön hordják a flóra összes képviselőit. A szalmakalapok az utolsó évek divatjától eltérően nemcsak sötét színekben, hanem minden elképzelhető világos színekben kerülnek a divatpiacra.

Távgyaloglás otthon

Nemrégiben néhány postást lépésmérő órával szerelték fel s akkor derült ki, hogy egy-egy levélhordó naponta husz-huszonöt kilométert gyalogol. Jó néhány gazdaszasszony akadna, aki ilyen kis taxival a lábán rekordot javítana. Korán reggel kezd, késő estig folytatja. Egyik szobából a másikba, konyhából az éléskamrába, vajjon hány lépés lehet ez naponta? De olyan mérőszerszám már nincs is talán, amely azt kiszámíthatná, hogy a jó háziasszony mennyit álldogál a tűzhely előtt, a konyhaasztalnál, mennyi energiát fordít a munkájára. Minthogy minden energia értéket jelent, bizony nagy konnyelműség pazarolni az erőnket. Mint ahogy ma már a modern üzemekben és vállalatoknál a gyártást, vagy a munkát racionalizálják, úgy kellene minden háziasszonynak arra törekednie, hogy a legkisebb erőfeszítéssel a legtöbbet produkálhassa. Ez csak az első pillanatban látszik nehéznek. Kis gondossággal és beosztással rendkívül csökkenthetjük az erőfelfejtést, tehát aránylag többet végezhetünk. Hányszor halljuk a passzist: „Nem bírom már ezt a robotot!” Természetesen az illető lekiismeretes asszony végkimerülésig folytatja a munkát: az ember már szinte hajlandó azt hinni, hogy gyönyörűsége telik az ónsanyargatásban. Vannak azonban, akik kifogástalanul végzik feladatukat és mégis mindenre marad idejük.

A házimunkák többé-kevésé állandóan ismétlődnek, tehát könnyen készíthetünk kis haditervet arra, hogy mit hogyan oldjunk meg. Kerüljük a felesleges, időt rabló ide-oda járkálást, vegyük sorba a tennivalókat. Ha nem kell okvetlenül állnunk, ülünk le, hiszen zöldeséget tisztítani, burgonyát hámozni ilye is kifogástalanul lehet. Ha mindazt, amire naponta szükségünk van, a maga megszokott helyén kéznél tartjuk, ha nem kell időnként keresgéléssel és járkálással töltönnünk, erőnket ágaaskodással vagy hajlongással fecserelnünk, akkor már megkönnyítettük a munkát.

Az ételaport egy hétre előre elkészíthetjük s akkor tudjuk azt is, mire lesz szükségünk, mit hogyan használhatunk fel. Az ismétlődő munkákat, nagyobb takarításokat, mosást és hasonlókat a hónap egy bizonyos napján végezzük, amikor viszont egyéb feladat nem háru: reánk. Ügyeljünk arra, hogy a tennivalókat egyenletesen osszuk el, azok ne torlódjanak, s így, ha valamt váratián esemény vagy többlet merül fel, ne kelljen kétségbeesetten kapkodnunk és agyonhajszolnunk magunkat. A durvább munkát végezzük el délelőtt, délutánra már csak a fehéremű, vagy ruhák javíthatása maradjon. A célszerűség, a helyes beosztás megóv a zökkenőktől, simává teszi a háztartás menetét, olyanná, mint a jól működő, elavított gépet.

A munka mellett fűvelmet kell fordítani a pihentető szünetre is. Minthogy a házimunkában éppen a lábunkat használjuk legtöbbit, pihentesük azt is és ne sajnáljuk, ha naponta nem futotunk lakásunkban hosszú kilométereket.

LEGUJABB

A Vatikánváros ünnepe XI. Pius pápa koronázási évfordulója alkalmából

Rómából jelentik: Vatikánvárosban szombaton ünnepelték meg XI. Pius pápa koronázásának tizenhatodik évfordulóját. A Sixtina-kápolnában szombaton reggel ünnepélyes hálaadó szentmise volt, amelyen a Szentatyán ki-

vül résztvettek a Rómában székelő bíborosok és a diplomáciai testület tagjai is. Az évforduló alkalmából a Vatikánváros épületeit fellobo-gózták, este pedig kivilágítják a várost.

A kínai hadjárat miatt emelkedik Japánban a drágaság

Az angol sportolók bojkottálni akarják a tokiói olimpiát

Tokióból jelentik: Japánban egyre inkább mutatkoznak a kínai hadjárat kedvezőtlen gazdasági következményei. A nagykereskedelmi árak izesztően emelkednek. A tokiói nagyiparosok egyesületének elnöke kijelentette, hogy Japán történelmének legnagyobb válsága előtt áll. Az országnak nélkülözésekre kell felkészülnie, mert senki sem tudja megmondani, hogy mibe fog kerülni a háború.

Londonból jelentik: A japánellenes hangulat egyre nő az angol közvéleményben és a különböző sportegyesületek egyre hevesebben követelik, hogy Anglia bojkottálja a tokiói olimpiát. Ilyenértelmű határozatot hozott az angol könnyű atlétikai szövetség is. Az angol olimpiai bizottság a jövő héten szintén foglalkozik e kérdéssel.

Másfélmillió pengőt sikkasztott a Budapest-vidéki Kőszénbánya Rt. öngyilkos igazgatója

A magyar gazdasági életben még volt példa ilyen nagyarányú sikkasztásra Bán Emil igazgató a vállalat egyik bizalmi állást betöltő tisztviselőjével együtt követte el

Budapestről jelentik: Csütörtökön a Beledék-klinikán mérgezés következtében meghalt Bán Emil, a Budapestvidéki Kőszénbánya Rt. igazgatója. A klinika vezetősége a rejtélyes halálesetet azonnal közölte a rendőrséggel, amely érélyes nyomozást indított annak megállapítására, hogy véletlen mérgezés történt-e (az igazgató ugyanis az utóbbi időben altatót szedett), vagy öngyilkosságról van-e szó. Szombatra a rendőri vizsgálat meglepő eredményre jutott. Kiderült ugyanis, hogy Bán László öngyilkos lett és az öngyilkosság hátterében olyan nagyarányú sikkasztás húzódik meg, amelyre a magyar gazdasági életben még nem volt példa. Az „Ujság” értesülése szerint a részvénytársasági igazgató egymillió

pengőt sikkasztott. Üzemeit a vállalat egyik bizalmi állást betöltő tisztviselőjével együtt követte el. Cinkostársát már tíz nap előtt fel-függesztették és megindították a házivizsgálatot. Bán azonban nem várta be a vizsgálat eredményét, hanem a halálba menekült.

A vállalat egy belga érdekeltiség kezében van.

A „Mai Nap” úgy értesül, hogy a vizsgálat nem is egy, hanem másfélmillió pengős hiányt állapított meg a vállalatnál. A könyvek szerint 12 millió pengőt tesznek ki a vállalat kinnlevőségei, a vizsgálat megállapítása szerint azonban ezek már csak részben vannak meg, a többi csak a könyvekben létezik, a valóságban nem.

Belgium elismeri az olasz császárságot

A belga követeket értekezletre hívták össze Brüsszelbe

Párizsból jelentik: A *Matin* brüsszeli jelentése szerint Spaak belga külügyminiszter értekezletre hívta össze Belgium párizsi, londoni, berlini, római, moszkvai, hágai, berni és madridi nagykövétét. Az értekezleten, mely szombaton ült össze, hír szerint a külügyminiszter utasítja a nagyköveteit, hogy közöljék azzal a kormánnyal, amelyiknél Belgiumot képviselik, az olasz császárságnak, illetve az etiopiai olasz hódításnak Belgium részéről való elismerését.

Az angol kormány ismét megkezdi Németországgal a tárgyalásokat

Hitler február huszadikán békeszózatot intéz a világ népeihez

Párizsból jelentik: A *Matin* berlini tudósítója szerint az angol kormány ismét kezdeményező lépést tesz a német-angol eszmecsere megindítása érdekében. Hír szerint az angol külügyi hivatal jegyzékét intéz a német birodalmi kormányhoz. Ez a jegyzék felöleli a két országot érintő kérdések összességét. A tudósító szerint Hitler február 20-iki beszéde a világ népeihez intézett békeszózat lesz.

Február 25-ikére halasztották a Balkán-szövetség ülését

Ankarából jelentik: Az új román kormány kérelmére a Balkán-szövetség tanácsülésének időpontját elhalasztották. A tanácsülés február 16 helyett 25-én kezdődik meg Ankarában.

Svájcban Franciaországba költözik a kommunista világszervezet európai propagandairodája

Párizsból jelentik: A Komintern európai propaganda központját, melyet a svájci hatóságok kitiltottak Svájc területéről, a jövőben Franciaországban folytatja működését. A *Matin* szerint a propaganda központot Bazelből Mülhausenbe helyezik át. Az *Express de Mülhausen* szerint Dimitrov személyesen utazott Mülhausenbe helyezik át. Az *Express de Mülhausen* rendezésének és irattárának áthelyezését. A lap erélyesen tiltakozik az ellen, hogy a bolsevista aknamunka központi szerve Elzászban üsse fel

Arcúhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastag betűvel 6 lel. „Cím a kiadóban” még további 10 lel. Alláskeresőknek 330% kedvezmény. Legkisebb hirdetés díja 30 lel. Első szó mindig vastag betűvel lesz szedve. —

Adás-vétel

Melegágy üvegek és rámpák olcsón kaphatók. — Nagyvárad, Frenzel, Str. Vlahuta (v. Szt. János-u.) 44

Sötétkék mély és fehér sport gyermek kocsis olcsóért eladó. Cím: Nagyvárad, Nicolae Jiga (v. Lukács György) utca 30. szám.

Elemes villanymosó gép olcsón eladó. Nagyvárad, Str. Bratianu (v. Szaniszló) utca 32. szám.

Veszek aranyat, ezüstöt, briliánsot Herbst ékszeráruház. Nagyváradon, Bul. Reg. Ferdinand 3.

2 férfiöltöny eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 13. szám.

Modern gyermekocsi teljesen jókarban levő eladó. Nagyvárad, Str. J. Moskovits 10.

Veszek mindenféle ruha- és ágyneműt, varrógépet, makulatura papírt, stb. Hívásra házhoz megyek. Klein, Nagyvárad Str. Buda Deleanu (v. Holdvilág-utca) 2. szám

Alkalmazás

Perfekt szobalányt keres azonnala. Cím: Nagyvárad, Str. Ciorgariu (v. Uri-utca) 30.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindent a „MAGYAR LAPOK”-at

Lakás

Kertes házban 2 szobás, alkoves, fűdősobás lakás mellőkhelyiségekkel kiadó. — Nagyvárad, Str. Ciordas (v. Vizvezeték) u. 38

Kapualatti utcai butorozott szoba kiadó azonnal. Nagyvárad, Nicolae Zsiga (v. Lukács György) u. 7

3 szobás magánház május 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Praporgescu 12. szám.

Üzlethelyiség azonnal vagy május elsejére kiadó. Nagyvárad Stefan cel Mare (v. Tisza káman) tér 19

Üdvari butorozott szoba azonnal kiadó. Nagyvárad, Nicolae Zsiga (v. Lukács György) u. 27.

Különféle

Köszönetesség ifj. Kelemen köszönetnél. Nagyvárad, P. Mihai Viteazul (v. Nagypiac-tér), Avram Jancu (v. Kossuth L.) u. sarok

Modern szabástani vállalat Zenker (kedvező feltételekkel). Nagyvárad, Boulevardul Regel Ferdinand No. 44.

Kiolvasott ujságot és folyóiratokat kérünk kórházi betegek részére. Leadható a kiadóhivatalban.